

Eingelangt am 12 NOV. 1914

mit 1 Beilagen 8h 15' AM

St. 47.

Maribor, dne 12. novembra 1914.

Tečaj XLVIII.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in večja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, poi leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenzemirjske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnost Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dospadja do odpovedi. — Udje Katal. fiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vln. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5. — Rekopič se ne vračajo. — Upravnost: Katal. cesta štev. 5, vsprejemo naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitrste za enkrat 15 vln., za dvakrat 25 vln., za trikrat 35 vln. Za večkratne oglase primerna popust. Inserati so sprejemajo do torka opetka. — Na zaprte reklamacije so poštine proste.

Vojska s Srbijo pred zimo končana!

Naši uspehi proti Srbom pri Šabcu na mišarskih višinah. — Naši uspehi proti veliki srbski armadi pri Krupanju in Kostajniku. — Srbi se od Krupanja umikajo proti Valjevu, mi se pomikamo za njimi. — Na Rusko-Poljskem se naše čete mirno razvrščajo v novo bojno črto. — V Galiciji ni večjih bojev. — Turki se v Kavkazu uspešno vojskujejo proti Rusom. — Turki se bodo v Egiptu spoprijeli z Angleži. — Ob južnoameriški obali Čile nemške ladje premagale angleške. — Japonci zavzeli nemško trdnjavo Tsingtau. — Avstrijska križarka „Cesarica Elizabeta“ se sama potopila. — Na francoskem bojišču položaj neizprenjen.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, dne 10. novembra.

General Potiorek, ki vodi naše čete proti Srbom, je izdal pomenljivo armadno povelje, v katerem se glasi: „Zadnjo sovražnikovo moč hočemo zlomititi in to vojsko končati, še predno zima nastopi“. Tem besedam bo na milijone avstrijskih prebivalcev pristalo: Dal Bog!

Zadnji čas kaže avstrijska armada na jugu posebno živahnost in delavnost. Najprej je v južnoizhodni Bosni zapodila Srbe, ki so prodri že precej blizu Sarajeva, čez mejo na srbska tla nazaj. Potem so prihajala kmalu poročila, da naše čete tudi na severni in severno-izhodni meji prodriajo v srbsko ozemlje. Prekoračile so Savo in Drino. Ozemlje med Savo in Drino, takozvana Mačva, je prišlo v naše roke. Čete, ki so prekoračile Savo, so zavzeli kraje: Ravnje, Rača, Bogatič in Šabac. Pri Lešnici so druge čete prekoračile Drino in prisile Srbe, da so se umaknili na Čer-Planino in na višine okoli Mišarja. Tukaj se še sedaj bijejo boji. Srbi se obupno branijo. Višine pri Mišarju so že v naših rokah. Obenem smo ujeli 200 Srbov. Tretji del naših čet je prekoračil Drino pri Zvorniku. O njegovih uspehih govori uradno poročilo, da je z veliko hrabrostjo zasedel v prostoru okoli Krupanje okop za okopom. Dne 8. oktobra pa se mu je posrečilo zavzeti tudi zelo važno srbsko opirališče pri Kostajniku, ki je veljalo za nepremagljivo. Srbska armada je na Čer-Planini torej od treh strani že obkoljena in ko bo vržena s te planine ter se morala umikati proti Valjevu, bo imela trnjevo pot ter bo morala zelo paziti, da je ne sterejo

trde klešče avstrijske armade. Srbske čete, vržene pri Krupanju in Kostajniku z velikimi izgubami iz svojih postojank, stojijo pod poveljstvom generalov Sturm in Bojovič ter znašajo okoli 120.000 mož. Sedaj se naglo umikajo proti Valjevu.

Širile so se te dni po italijanskih in švicarskih listih vesti, da je Srbija z prosila pri Avstriji za mir. Neumevno bi to ne bilo. Srbske izgube v zadnjih bojih so izredno velike, vojna sreča jim je popolnoma obrnila hrbet in bati se jim je v bližnjem času popolnega poraza. Pomoč pa od nikoder! Zato bi bilo umevno, ako bi Srbija prosila za mir, a verjetno ni, dokler se Srbija ni popolnoma odrekla ruskemu pokroviteljstvu. Sedaj mora v svojo nesrečo plesati, kakor ji živižga ruski strie.

Na srbskem bojišču imamo torej pričakovat pred zimo važnih dogodkov.

Z Bogom za cesarja in domovino!

Budimpešta, dne 9. novembra.

General Potiorek, poveljnik avstrijske armade proti Srbam in Črnogorcem, je izdal na svoje čete sledče armadno povelje:

„Vojaki V. in VI. armade!

Prišla je zopet prilika, da zgrabimo sovražnika, ki stoji pred nami, z združenimi močmi ter kronamo svoje dosedanje vojne uspehe z odločnim napadom. S tem dosežemo začeljeni bojni uspeh: popoln poraz našega sovražnika!

S svežimi silami, prepojeni z junaškim duhom, na duši in telesu po trimesečnih bojih utrjeni, stojimo pred utrujenim in izčrpanim sovražnikom, kater

že delj časa obžaluje svojo nepremišljenost, da je zadel proti nam sovražno nastopati.

Tako hočemo Avstriji zlomititi zadnjo silo sovražne armade ter na ta način vojsko še pred zimo dokončati. Sovražnik je kriv, da ima ta vojska za vas mnoge tako hude posledice.

Vojaki! Vaše junaštvo, katero je naš najvišji vojaški poveljnik, naš cesar, že tolkokrat pohvalil, mi daje jamstvo, da boste tudi v tem trenutku vsi kot eden mož imeli pred očmi prisego, ki ste jo storili, kakor tudi vojaško dolžnost, ki vam pravi, da morate zvesto služiti vzgledu mnogih, na bojišču padlih avstrijskih junakov. Upam, da se ne boste ustrašili, žrtvovati svojo kri in svoje življenje, samo, da prenamo sovražnika.

Z Bogom za cesarja, kralja in domovino!

Avstrijci korakajo proti Valjevu.

120.000 Srbov pognanih v beg.

Dunaj, dne 9. novembra.

S srbskega bojišča se uradno poroča:

Naše prodiranje na južnem bojišču splošno ugodno napreduje. Med tem, ko so naše čete, ki korakajo na črti Šabac—Lješnica (od severa iz pokrajine Mačva proti jugozahodu) zadele ob lud odpor sovražne armade, je dosegel oni del avstrijske armade, ki prodira v prostoru med Loznico—Krupanje—Ljubovijo (od Drine proti izhodu) izvanredno lepo zmago nad Srbi.

Sovražna armada, ki je na tej črti stala proti nam, je bila sestavljena iz srbske III. armade. Poveljevala sta ji general Sturm (od I. armade) in gene-

Krakovice-u. Vsakokrat je bil naš tren silno poškodovan, osobito pri Javorovu. Srečnemu slučaju se imam zahvaliti, da sem pravočasno „odišel“ iz Javorova, sicer bi bil ujet.

Po hudi, mučni bolezni, ki me je mučila na potu od Przemysla skozi celi teden, po silnem pomanjkanju in težavah (dež, mraz, slabe poti, slaba oskrba z živili itd.), sem končno srečno prišel na naši diviziji, od koder sem bil začetkom meseca oktobra premeščen k VI. kornemu poveljstvu. Prideljan sem proviantnemu častniku. Skrbiva za dobro kuhinjo pri VI. armadnem poveljstvu. Vsake 3–4 dni se peljem v kako večje mesto nakupovat (sedaj v Rzeszov) živila. Živiljenje je tu prav prijetno.

Sedaj tičimo že drugi teden blizu Sana. Naše čete so še vedno na levem bregu. Vsi poskusi, priti na desni breg Sana, so se ponesrečili. Boji so splošno silno krvavi.

Naša nova ofenziva (napadalno prodiranje) je do sedaj dobro napredovala. Zdi se mi pa, da so Rusi zopet dobili silna ojačanja. Govori se, da se je moral Hindenburg pred Varšavo umakniti. Če je to res, potem se bomo moralni i mi, ker bi nam sicer Rusi lahko padli v bok.

Izzube — ruske in naše — so bile dosedaj velikanske. Zlasti ruske! Govoril sem večkrat z russkimi ujetniki, ki splošno hvalijo našo infanterijo. Znan je izrek našega poveljnika Boroeviča: „Ako bi imeli mi rusko artillerijo, bi bili že v Kijevu; aki bi Rusi imeli našo infanterijo, bi bili že na Dunaju!“

LISTER.

Pismo iz Galicije.

(Piše praporčak dr. Andrej Veble državnemu poslancu dr. Benkoviču, pri katerem je odvetniški koncipient.)

Ob Sanu, 30. oktobra 1914.

Velecenjeni gospod doktor! Po daljšem odmoru imam nekaj več priložnosti, napisati Vam par vrstic in naslikati svoje križe in težave na bojnem polju. —

Okoli 18. avgusta je prišla naša divizija hved-huzarjev v Lvov. Jaz sem bil prideljen k oskrbovalni koloni. Kakor hitro je bila kolona sestavljena in preskrbljena z živežem (cela kolona se deli na 6 pododdelkov, vsak pododdelek ima 87 vozov in prevaža živež za celo divizijo za jeden dan), so nas poslali v smeri proti Kamionki. Koncem avgusta so se bili izhodno od Lvova okoli Kamionke, Przemysla in Dunajeva kryavi boji, v katerih je zlasti naš — 3. graški — kor veliko trpel. Kakor sem pozneje — čez en mesec — izvedel, je bil v tej bitki ranjen tudi moj brat Jože od X. regimenta. Težko ranjenega so prenesli v bolnišnico. Toda od tistega časa ne piše nič, tako da moramo sluttiti, da je ali umrl vsled poškodb, ali pa se nahaja v ruskih rokah.

Pri Kamionki smo dne 25. avgusta prvič občutili premoč ruske artillerije. Naše čete so se morale umikati, naš tren je pri tem trpel precej škode. Od 1. do 11. septembra se je bila na črti Grodek—Ja-

nov—Rava-Ruska velika bitka. Dasiravno so se naše čete junaško branile, kljub temu smo se morali tudi po tej bitki pri Janovu—Rava-Ruski—Tomašovu umakniti. Vzroki: 1. Naše levo krilo, ki je prej preko Krasnika, Lublina, Komarova na Rusko—Poljskem uspešno prodiralo, je bilo pri Tomašovu vrženo nazaj. Vsed tega se je bilo batiti, da nas Rusi zjamajo. 2. Morali smo dobiti stik z nemško armado, ki je imela priti nam na pomoč. 3. Premoč ruske armade. Splošno se sodi, da razpolagajo Rusi z res ogromnimi množicami vojaštva. Posebno močna je ruska artillerija, ki je povrh tega tehnično izborna — zlasti poljske havvice. Končni vzrok, a ne najzadnji, da smo se moralni umikati, je bilo izdajstvo na celi črti! Moskofilsko izdajstvo je slavilo prave orgije. Naše vojaštvo je bilo na lastni zemlji — v sovražni deželi. Civilisti — Rusini — so kot špijoni izvohali vse važne postojanke in jih sporočili Rusom. Signali — zvonjenje v cerkvah, požari itd. — so oznanjali prihod naših vojakov. Ni se torej čuditi, da smo zlasti v začetku silno trpeli.

Od 11. septembra se so naše armade (1., 2., 3. in 4.) umikale preko Przemysla v smeri proti Jaslo—Gorlice—Novi Sandec—Tarnov—Krakov. Tu smo zavzeli silno dobre pozicije. Iz domovine so prišle nove sveže čete na pomoč. Iz Nemčije pa je prihitelo več nemških korov. Na potu od Rava-Ruske do Novega Sandeca sem prišel trikrat s svojim trenom v bližino ruske artillerije: 12. septembra pri Smolinu, 13. septembra pri Javorovu in 14. septembra pri

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

ral Peter Bojovič s šestimi divizijami. Skupna moč sovražnika je bila 120.000 mož.

Po junaški brambi je imela srbska armada v teh bojih, ki so trajali 3 dni, tako velike izgube, da se je morala umakniti proti Valjevu.

Naši zmagovalni zbori so dosegli včeraj zvečer višine pri Loznicu, ki obvladajo pokrajino proti izhodu; pri Krupanju pa smo zasedli glavne gredene Sokolske-Planine (južnoizhodno od Krupanje). Ujeli smo mnogo Srbov ter zaplenili veliko število vojnega grada.

Srbi izpraznujejo Belgrad.

Budimpešta, dne 9. novembra.

Tukajšnji listi pišejo, da so dobili iz Zemuna poročila, katera soglašajo v tem, da je položaj v Belgradu postal za Srbe nevzdržljiv in da so začeli Srbže izpraznjevati mesto. V mestu so nastale razne kužne bolezni, posebno griža, legar in tudi kolera. Ledenke vojaške straže se še nahajajo v mestni okolici. Mestna posadka se pripravlja na odločilno brambo mesta. Vojaški poveljnik je izdal na mestno prebivalstvo ukaz, da mora v nekaterih dneh zapustiti Belgrad. Iz Zemuna se je iz opazovalnega stolpa že dne 2. novembra opazilo 1500 obloženih vozov, ki so peljali razno blago v smeri proti Nišu.

Naši podonavski monitorji (topovski čolni) obstrelijujejo srbsko belgrajsko utrdbo Kalimedan. Smodnišnica, ki se nahaja blizu te utrdbi, je že zletela v zrak. Vesti, da bi bila naša artilerija porušila mesto, so neresnične.

Zadnji boji za Šabac.

O bojih za srbsko mesto Šabac pripoveduje nek častnik, ki se je udeležil bojev, sledče:

Na dan vernali duš je prišlo med nas novo življenje. Z jutranjo zoro se je začela strašna kanonada z naše kakor srbske strani, ki je trajala 24 ur. Naši monitorji (oborožene savske in donavske ladje) so začeli prvi ogenj; streljali so neprehomoma ves čas i. pošiljali tisoč in tisoč strelov. Proti večeru je postalo streljanje vedno hujše. Tresla se je zemlja, hiše in obzorje. Misli sem, da je nastopil sodni dan.

Šabac sam je bil zavít v gost dim. Naši topovi so streljali na kraje, kjer so stali srbski topovi. Tu in tam je izbruhnil požar. Ponoči, okoli 2. ure, je nastal pravi pekel. Nastali so strašni trenotki, katerih ne more nihče pozabiti, kdor jih je doživel. Mislimi smo, da pada nebo na zemljo. Zdelo se je, da ves Šabac z okolico do kakih 5 km gori. Glava se majje in kolena se tresejo od peklenega tuljenja topov. Delala se nam je pred očmi tema, ko smo videli, da bruha iz 200 topov 200 ognjenih jezikov, da lete po zraku ognjene ptice in pojo granate svojo peklenko pesem. Srbske krogle so letele na našo stran kakor gost dež. Na nekaterih krajinah je Sava vsled strelov

Kedaj bo konec te svetovne vojske? Po mojem mnenju je vse odvisno od odločilne bitke v Franciji. Dosedanji uspehi nemške armade v Belgiji so nam porok za končno zmago Nemcev nad združenimi Angleži in Francozi. Dokler ne bo vojska v Franciji končana, je naša naloga: po možnosti pridrati; ako ne, držati rusko-številnejšo armado v šahu in zadrževati njeno otenzivo. Na vsak način bo vojska še trajala mesece.

Galicija je v dosedanji vojski strašno trpela. Kamor so prišli kozaki, je vse oropano in požganlo. Kamor človek pogleda, povsod beda. Čudež živijo le samo od krompirja. Po cele tedne niso uživali kruha. Sol in petrolej je med navadnim prebivalstvom redka izjema. Ako ne pride na pomoč vlada z izrednimi podporami, bo po zimi v Galiciji — lakota.

Tudi kolera še razsaja ponekod, ne samo med vojaštvom, ampak tudi med civilisti.

Pravne razmere za časa vojske: kdor je kolikaj osumljen, da vohuni, pride pred vojaški sod. In čestokrat ga po kratkem zaslisanju prič obesijo na prvi drog. Tu smo jih obesili že šest. Kjer so bili Rusi, so začasno upeljali civilno upravo, ki pa je bila čisto — ruska. Kozaki so ropali, kakor se jim je zljudilo. Drugo rusko vojaštvo je nekoliko boljše.

Za časa vojske sem se naučil precej dobro po poljsko govoriti in nekoliko malorusčine. Sedaj se učim pridno ruščine.

Na domovino mislim neprestano. Kamor sem prišel, povsod sem povpraševal, kje se nahaja tretji kor, kako se bijejo naši slovenski fantje. Vsikdar pa sem izvedel: slovenski polki (17. in 87. pešpolk itd.) so se bili junaško kakor levi. Vsled tega imajo tudi velike izgube. Veliko slovenske krvi je prelite v Galiciji. Za domovino! Morda tudi za novo poljsko: „ojczyzno“, za „Novo Poljsko.“ Bog daj!

Ko žari na zapadu zarja zahajajočega solnca, mislim na dom. Iz bližine se slisi gromenje topov in prasketanje pušk, moje misli pa hitro v naše lepe slovenske kraje. Kaj je novega doma? Ali se še kdaj povrnemo vsi bratje in znanci? Ko mi lega spanec na oči, mislim na dom, na znance in prijatelje, ki so že ranjeni ali celo padli. Neprestano, pri vsemi prilikom mislim na domovino. Bog jo čuvaj v teh viharnih časih! „O domovina, kako Te je treba ljubiti, ve samo tisti, ki Te je zgubil, ki hrepeni po Tebi!“

Kaj je novega v Celju? Pozdravljam znani naš „torkov krožek.“ Gotovo se je zelo skrčil.

Iskreno pozdravljam tudi Vas in Vaši milostljivi sporočam svoj poklon!

visoko vskipela in dvigala vodo. Monitorji so pluli ne ustrašeno po Savi, razsvetljevali srbske postojanke, streljali in donašali municijo sem in tja. Vsa srbska stran je bila razsvetljena. Srbi so bežali izza okopov, ranjeni so se plazili potrebuhih, umrajajoči so vzdihovali in se vili v smrtnih bolečinah, zrak pa je napolnjevalo upite in jokanje, da so se nam rosile oči. Tu pa tam je kdo klical na pomoč nebo in svetnike, ranjeni so se držali za prsa, drugi so se plazili k Savi, da si z vodo omočijo rano. Vse to sredi strašnega peklenškega rjovenja topov, streljanja ročnih in strojnih pušk.

Višek boja je bil naš naskok! Trobente so začule v tropole na naskok, iz sto in sto grl je zaročilo: Hura, hura! Naši so naskočili srbske okope. Pred ujimi gredo častniki s sabljami v rokah: Naprejunaki, živela domovina, naprej v imenu božjem! Tako hrabre poveljniki armado v vseh jezikih. Nasatali je strašen boj. Stal sem nekaj sto korakov zadači v mrzli noči. Kri mi je oledenela v žilah in zdele se mi je, da mi je zamrlo srce. Bije se strašen boj z bajonetom ob okopih, topovi streljajo v zadnje sovražne vrste.

Nastal je odmor za nekaj minut. Nato se je začelo iznova. Sovražnik začne bežati; izgubil je vse tri vrste okopov, topovi streljajo nanj od strani in infanterija mu je vedno bližje za petami. Naši korakajo v mesto.

Naši vojaki veselo vzklikajo, sovražnik pa beži v neredu proti mestu Valjevo. Branitelj Šabca, nek polkovnik z več častniki in moštvom, je obkoljen od naših čet. Moštvo se je udalo, polkovnik se je pa ustrelil z lastnim samokresom. Na carinski zgradbi v Šabcu se je pa pokazala avstrijska zastava!

Dani se, boj je ponehal in Sava teče okrvavljena mirno naprej, kakor bi pela mirno pesem padlim junakom. Del naše vojske preganja sovražnika, drugi obvezuje ranence in pokopava mrlje, tretji zbira ujetnike. Upehani so, izdelani in izmučeni; na obravanh se jim bere žalost. Solnce je zopet izšlo, po Savi vozijo zopet čolni, ki so tri meseca počivali. Šabac je padel, rodno mesto pokojne kraljice Drage Mašin.

Japonci zavzeli Tsingtau.

Križarka „Cesarica Elizabeta“ se sama razstrelila.

Nemška trdnjava Tsingtau na Dalnjem Izhodu je dne 7. novembra padla Japoncem v roke. Branila se je že od 15. avgusta. V trdnjavi je bila skoraj gotovo tudi avstrijska posadka naše križarke „Cesarica Elizabeta“, ki se je ob vojni napovedi Japonske nahajala v tsingtauskem zalivu ter ni mogla več uititi. Ker pa radi svoje starosti — zgrajena je bila že leta 1893 — tudi ni mogla priti v kaki pomorski bitki v poštev, zato so jo avstrijski mornarji sami razstrelili, da ne pride v sovražnikove roke. Posadka je odšla v Tsingtau. Na križarici je bilo več Slovencev, med njimi Ljubljanci Voje,

Angleška mornariška slava gineva.

Dosedaj je veljala Angleška kot neomejena vladarica na morju. Bila je ponosna, da ji na morju ni nihče kos. Njeno brodovje je bilo najštevilnejše na svetu. Anglija brez naselbin je imela nad 400 vojnih ladij.

Zadnji čas je tiho in mirno negovala svoje brodovje Nemčija. Tiho in mirno, toda prav skrbno. Denarne razmere ji niso pripuščale, da bi si nabavila toliko število vojnih ladij kakor Anglija, tem bolj pa je pazila na izobrazbo pomorskih častnikov in vojakov. Vešči svojega posla, drzni v svojih vožnjah, čuječi v nevarnosti, neusmiljeni v svojih bojih, to je bil cilj nemške mornarice. Sedanj boji kažejo, da je bil cilj dosežen! Pomislimo le na križarki „Emden“ in „Karlsruhe“, ki sta strah angleške in francoske pomorske trgovine. In tudi dogodki zadnjih dni nam to dokazujejo. Dne 31. oktobra je prišel nemški podmorski čoln v Rokavskem kanalu čisto ob angleško obal pri Yarmouthu ter potopil angleško križarko „Hermes“. Že 300 let ni prišla nobena sovražna ladja ob angleško obal, sedaj pa ti preklicani in predzni Nemci! Toda dne 1. novembra je zadelo angleško brodovje nova nesreča v južno-ameriških vodah. Ob obali južnoameriške ljudovlade Čile je nemško brodovje, ki je ušlo Japoncem iz zaliva Tsingtau, premagalo angleške ladje, ki so križarile pri Čilu, da bi se združile z japonskimi in jih skupno napadle.

Pomorska bitka ob čilski obali.

Dne 1. novembra sta angleški ladji „Good Hope“ in „Monmouth“ naleteli na nemške križarke „Scharnhorst“, „Gneisenau“, „Leipzig“ in „Dresden“. Oboje ladje je plulo ob močnem vetrju in visokih valovih v južni smeri. Nemške ladje so se bitki do solnčnega zapada izogibale, na kar jim je nudila luč velikih ugodnosti. Bitka je trajala celo uro. Na „Good Hope“ in „Monmouth“ je koj v začetku boja nastal požar. Vendar se je boj nadaljeval, dokler ni nastala skoraj popolna tema. Tedaj je bilo na „Good Hope“ slišati prvo razstrelbo. „Monmouth“ je spremenila smer svoje vožnje, toda zdelo se je, da ne more naprej. Vodila jo je „Glasgow“, ki se je bila ves čas bila z ladjama „Leipzig“ in „Dresden“. Tedaj se je sovražnik zopet približil in je poškodoval „Monmouth“. Tudi ladjo Glasgow je vzela oklopna križarka za tarčo, vsled česar je „Glasgow“ odpul. Potem je sovražnik znova napadel „Monmouth“ ter jo težko poškodoval.

Nemci so izborni merili. Skoro vse strelji so zaledi. Ko se je „Monmouth“ potopila, sta se „Gneisenau“ in „Scharnhorst“ približali križarki „Good Hope“, ki je bila mnogo močnejša kakor mala križarka „Glasgow“. „Gneisenau“ in „Scharnhorst“ sta mogli streljati iz 16 topov. „Good Hope“ je imela pravzaprav samo 2 velika topa. Tudi ta ladja je bila težko zadelta in je odpulila. Med bojem se je posrečilo ladji „Glasgow“ zbežati. O usodi „Good Hope“ ni nič natančnega znano, ker so se angleške ladje naglo umaknile in jih ni bilo mogoče zasledovati. Bržas se je tudi „Good Hope“ potopila.

Kaj pričujejo slovenski junaki.

Bivši urednik Sl. Gospodarja piše z bojišča.

Gospod Ferdo Leskovar, bivši urednik našega lista, piše sedanju uredniku z bojišča v Galiciji pismo z dne 28. oktobra:

Tvojo dopisnico sem z velikim veseljem sprejel, pa še z večjim „Slovenskega Gospodarja“. Zdelenje mi je, kakor da me je prišel star prijatelj obiskat. List je šel takoj iz rok v roke. Prosim, pošlji mi ga redno. Hyala za pozdrave!

O vojnih dogodkih ti ne smem nič pisati samo toliko, da smo nagnali Rusa (v prostoru, kjer se jaz borim) že daleč nazaj in smo mu že vzeli važne postojanke. Naša artilerija je že prizadala sovražniku velikanske izgube. Tudi ko to pišem, ob 8. uri zvečer, pokajo naši topovi, Rusi pa pridno odgovarjajo. V tej vojski se je pokazalo, da je glavno orožje v vojski top. Če streljajo z velikim topom, krogla kar tul v zraku. Učinek mora biti grozen. Takšnih topov Rusi nimajo. — Spimo pa še vedno v šotorih, čeravno je že precej mrzlo. Zavijemo se v koce in spi se imenitao.

Kar sem izvedel iz bojne črte, je veselo. Naš slovenski polki se bojujejo z veliko hrabrostjo, vedno so v prvih vrstah. Predvčerajšnjim so gnali cele vrste ujetih Rusov mimo nas. Vsak dan jih priženijo nekaj. Če jih zenejo od vseh postojank toliko, potem jih mora biti tisoči ujetih.

Naša armada prodira sedaj neprestano, kljub temu, da Rusi krčevito branijo svoje postojanke. Mislim, da jih bomo tukaj kmalu popolnoma porazili.

Jesti imamo že dovolj, samo cigaret nič. Že tri dni nisem videl cigarete. Kupit jih ni mogoče, ker jih ni. smo daleč na zunanjih postojankah.

Sedaj pa končam. Oprosti slabti pisavi, pišem v šotoru na slami in me že zebe v prste. Sedaj se bom zaril v odejo in zaspal. Pozdrav vsem prijateljem in znancem!

To smo Avstrijci!

(Piše svojim staršem na Polzeli Jožef Drolc, rezervni topničar pri avstrijski motorni bateriji, ki je porušila francoske in belgijske utrdbi.)

Gent v Belgiji, dne 26. oktobra.

Dragi starši!

Srčno vas pozdravljam in vam naznam, da gremo iz kraja v kraj kakor ptice-selivke. To je prijetno zame. Najprvo smo bili pri Namurju, drugi hudi boj je bil na francoski meji pri trdnjavi Mobež (Maubeuge). Tukaj je bilo veliko in močnih utrdb. Pa mi smo jih kmalu razbili. A tukaj so nas tudi sovražniki obšipali z granatami; celo po noči so nam pošiljali te zračne sršene, pa mi smo bili radi teh sršenov brez strahu.

Vojak se nekako privadi tej zračni godbi. Tukaj smo pokali 14 dni kar zaporedoma. To je bilo lepo slišati: pokanje na stotine topov, strojnih pušk in pastranjne pehotne. Zemlja se je tresla, živina je mukala po goščavah, nebo je žarelo po noči, ko so gorela mesta, trgi in vasi. Šrapneli so v zraku eksplodirali. So prizori, ki se ne dajo popisati. Sovražne utrdbi smo tako zdelali, da ni pedi zemlje ostalo cele na okrog, utrdbi pa so bile porušene do tal. Na tisoči ljudi smo pokopali pod razvalinami. Naša bomba leti 6 km (6000 m) visoko v zrak in potem pade s tak silo na tla, da se zakopljše 6 m v zemljo, v zid ali na kar prileti. V dolbini se potem razleti (eksplozija). To napravi strašno razdejanje v enem samem lipu. Naši možnarji grozno učinkujejo. Teža ima nabolj avstrijskega motornega možnarja 4 metrcante. Nam se ne ustavi nobena ovira, ne beton, ne železo. Tukaj (pri Mobežu) so ujeli 45.000 Francozov; jaz sem jih videl, še stražil sem jih. Tako smo tukaj dokončali naše delo, potem smo šli nazaj na Bruselj, nato pa nad Antwerpen. Tam smo jih zopet dobro obdelali. To mesto je imelo 42 utrdb, pa je vendar padlo. To smo Avstrijci! Potem smo se podali z našimi baterijami nazaj v Kolin. Na vlaku nas je zadelo nesreča. Ne-

Naš blagi stotnik g. Aman je bil na mestu mrtev. Nekoliko je bilo ranjenih, a jaz sem ostal nepoškodovan, kar se imam zahvaliti Bogu. Dne 19. oktobra smo našega blagega stotnika v Kolinu častno po vojaško pokopali. V Kolinu smo ostali teden dni, potem smo se pa odpeljali zopet v Belgijo v mesto Gent. Sedaj nam imajo angleški kramarji nekaj povedati. Avstrije jim bomo poslali nekaj blaga po zraku v Całais. Jaz sem hvala Bogu še vedno združen, upam, da ste tudi doma združeni. Dal nam Bog srečno svidjenje v rojstni hiši! Molimo druga za druge! Srčen pozdrav od vašega sina Jožeta.

Nad Srbe!

(Iz pisma, ki ga je pisal vojak, doma iz Št. Petra niže Maribora svojim staršem. Prideljan je oddelku za strojne puške.)

Ljubi starši! Naznjam vam, da jutri zjutraj ob 4. uri odrinemo dve postaji proti Srbiji. Danes v nedeljo smo imeli izprehod s polnimi tornistri in kojnji v gore, visoke 1000 m, 15 km daleč, torej dobrih 30 km dolgo pot sem in tja. Slišal sem že strešljanje s topovi (posamezne strele) in videl od Srbov razdejane hiše. Srbi so bili že tukaj na hribih, a so jih naši zapodili nazaj. Prav si tudi, da imamo Srbe v Bosni obkoljene, kakih 70.000. Srbe so namreč spustili v Bosno, ker so imeli v Srbiji že pred 7 leti na pravljenje betonirane jarke, da jih tako lažje naklestijo.

Pisal sem vam že, da smo se peljali 45 ur nepruhom. Pokrajine na Hrvaškem in v Slavoniji so neizmerno puste. Samo močvirje. Dreves čez 30 cm premera menda sploh ni. Bregovi niso ravno visoki, a strmi, same gole skale. Po ravninah je največ koroze in pašnikov. Pred 14 dnevi je padel tu v Bosni za skor 2 pedi debel sneg. Sedaj imamo pa lepo, toplo vreme.

Kolere ni tukaj, pač pa neizmerno blato. Posedno na naši kasarni, ki je velika kot pol Maribora. Danes sem videl oba prostora, kjer je bil napaden naš prestolonaslednik. Na prostoru, kjer je padla bomba, je izdolbla v cesto precejšnjo luknjo in v prvem nadstropju velike hiše razbita šipe. Mesto Sarajevo je veliko, pravijo, da je večje kot Gradec ter močno utrjeno.

Ljubi starši! Povedati bi vam imel še marsikaj, a ne smem in ne morem. Morda je to pismo zadnje, a vendar upajmo najboljše. Prosim, molite za me! K spovedi tukaj ne morem, a mislim, da bo drugače tudi šlo. Iskreno vas pozdravlja in poljublja vaš hvaležni sin Francelin.

Vojne težave v Galiciji.

C. g. Fr. Kren, vojni kurat 105. črnovojniške brigade, poslal je našemu uredniku sledeče pismo z bojišča v Galiciji:

Prejel sem twovo dopisnico, hvala! Potovanje je človeško življenje. To se uresničuje pri meni sedaj. Danes tukaj, jutri tam. Komaj se naselimo kje v kakki kmečki bajti, si poiščemo malo slame, če jo sploh kje dobimo za ležišča, se malo prepriamo, kar mora tudi biti v vojski, za boljše prostore, ako smem takoj jih imenovati, položimo svoje utrujene ude, v civilu pravimo grešne kosti, na ne preveč mehke postelje, če ima kateri tam noge, kjer ima drugi glavo, to ne pride v poštov in že začnemo vleči dreto vsak po svoje in da ni to ponočno smrčanje preveč enoglasno, se vmeša v to ponočno smrčanje naš nepovabjeni tenorist veter, ki tuli pri nas cd vseh strani, pri vseh durih in oknih; malokatere duri se da do za slično zpreti, stekla na oknih pa skoro nikjer ne najdemo, ker je sovražna roka vse pokončala, ko se vendar navsezadnjem tudi s tem neprijetnim gostom sprizaznimo in se nam začne sanjati o boljših časih, pa pride povelje: „Svoje reči pobrati in dalje korakati!“

Tako nekako je naše življenje. Do zdaj je bilo vreme tukaj približno 14 dni precej ugodno, dnevi so bili nenavadno topli in solnčni, toda današnji dan je meglen in mračen, vse diši zelo po snegu.

Prehlajeni smo vsi tako, da komaj dihamo. Jaz sem v tem oziru menda največji revež. Kadar imam nekoliko časa za spati, kašljam, da ni konca ne kraja. Že 10dnevna vožnja iz Gradeca v Galicijo k moji brigadi me je močno izdelala, živeci so zelo razburjeni od take vožnje in dostikrat po cel dan nisem dobil nič za jesti, ker vsekak je dostikrat na potu obstal kar zunaj na prostem polju po pol dneva in blizu ni bilo nobene hiše, da bi se kaj dobilo. Ko sem našel svojo brigado, pozdravilo me je pa koj prvi dan strašno grmenje topov in to gre kar naprej, dan za dnem.

Tukaj je treba imeti kako močne živce, treba je biti trdnega zdravja, železne narave, da je mogoče mirno prenašati strašne vojskine prizore. Eden najhujših teh prizorov je pogled na smrtno ranjene. Kar na prostem polju režejo zdravnik cele ude od človeških teles, tu roka, tam noge itd., da ni mogoče popisati. In kakšen utis napravi še le en pogled v bolnišnico, kjer se vijejo ranjenci v smrtnih bolečinah. Mnogo je tudi takih, ki imajo kako nalezlivo bolezni. Bog daj, da bi bil skoraj konec. Vse želi miru. Srčno vse pozdravljam.

Junaka pod križem.

(Piše ranjene vojak iz Slovenskih goric)

Obljuba dela dolg. In da se ne pregrevšim zoper ta paragraf, hočem ostati mož beseda. Poročal sem zadnjic nekaj o naši imenitni hrani v Galiciji, za danes pa naj bo zopet nekaj bolj resnega.

Bilo je dne 30. avgusta. Naskakovali smo sovražne postojanke ob neki višini. Naš 26. domobran-

ski pešpolk ter tirolski deželnici smo stali v vojni črti; bila se je grozna bitka. Bili smo že enkrat potisnjeni nazaj, vendar naši fantje se ne dano tako z lepega premagati. Zopet smo naskočili z vso silo sovražnika ter potisnili Ruse nazaj. Obležal sem v obcestnem jarku skoraj nezavesten. Ko sem se zopet zavedel, sem videl kakor v sanjah, ko so granate eksplodirale (razpočile). Pobasal sem zopet svoje pretesene kosti ter se vlekel počasi nazaj, na kar sem priselj že v mraku na obvezovališče in zopet obležal. V par urah so pobrali ranjence in pomikali smo se zopet dalje ter dospeli do samotne bajte v gozdu. Tukaj se nam je reklo, da ostanemo do jutra. Naš polk je potem po noči odkorakal proti Lvovu. Jaz z dvema tovarišema se spravim pod streho dotične bajte. Spali smo to noč privikrat, od kar smo bili v Gadiciji, pod streho. Vznemirjale so nas sicer po noči kozaške patrulje, vendar nas niso zasledile in prespali smo celo noč srečno. Ob prvem svetu se odpravimo dalje za polkom. Ko dospemo v prvo vas ne daleč od našega prenocišča, zagledamo grozne učinke bojev med kozaki in našimi od prejšnjega večera. Seveda lačni in žejni smo preteknili vse koče in shrambe, a vendar brezuspšno. Konačno zasledimo na nekem voznu, ki je ležal prevrnjen zunaj vasi, sodček črnega vina. To sem vam naredil veseli obraz in vzel sem takoj sodček v svojo posest. Napili smo se ga poštano in skoro bi bili zopet zapeli znano: „Stoji, stoji Ljubljance...“ Jezik se nam je razvnemal in kramljali smo kakor bi bili doma na vajah. S časom se nas je že precej nabralo, posebno, ker smo s svojim veselim obnašanjem vzbujali pozornost pri tovariših. Vendar nas je takoj minula dobra volja, ko so nas pozdravile svinčenke kakor iz neba. Vsak je bil takoj na varnem mestu; mene namreč tisti dan ravno ni vespelio, se kazati Rusom za tarčo. Iznenadil nas je zopet kozaški oddelek, ki pa se ni dalje brigal za nas. Korakali smo zopet dalje ne mene se za granate, ki smo jih bili že vajeni.

Tukaj naj omenim nekaj, kar sem videl v vasi N. Sredi vasi je stal križ. Mrtva trupla vojakov so ga obdajala in grozno je bilo gledati ta prizor. Križa se je oklepal vojak-junak, kakor bi hotel še v smerti pokazati, za kaj se je bojeval. Za njim je sledil drugi, ki pa ni mogel več doseči svojega cilja, izdahnil je prej, roko je imel še stegnino, gotovo pa je prišel Jezus sam ter mu podal roko in ga spremil tja, kjer zlasti sedanji čas tliko hrabrih junakov najde odpočtok in večni mir.

Zopet smo moral dalje. Bližno smo namreč v zelo nevarnem kraju. Pa, nismo se motili; prišli smo na malo višino in začelo je pokati. Ni bilo dolgo in granate so že padale blizu nas. Jaz z tovarišema jo krenem takoj na desno v gozd. Zgodilo se nam ni nič. Pol dneva sem hodil po gozdu v vednem strahu. Nenkrat počel streli, drugi in tretji, nato pa je bilo zopet vse tihi. Mi jo pobrisali iz gozda čez travnik v neko vas, kjer je bil naš „trajin“. Ko smo se čutili varne, se ogledamo nazaj ter zapazimo tri kozake ob robu gozda. Ni bilo dolgo in pozdrav le so jih svinčenke iz puških naših vojakov, ki so bili postavljeni zunaj vasi v varost „trajna“.

V tej vas sem naletel na vrčno suhorja (cvibak) ter si ga pobasal v krušnjak, vendar tako neokretno, da sem vse izgubil med potom. Peljal sem se namreč potem na nekem voznu do postaje N. Iz mejo je bil tudi Poljak, ki pa je zapazil moj krušnjak ter ga med tem, ko sem jaz zadovoljno smrčil na voz, temelj to preiskal in mu odvzel preobilno zalogu. Ko sem se zbudil, sem se z veseljem spomnil na svojo zalogu, toda kako razočaranje! Sele pozneje mi pove moj priatelj nesrečno usodo, če namreč ni bil on prvi zraven, ne smem ga dobiti, ker je moj dobr priatelj, vendar pogledal bo, ko to čita, da tako ugamen.

Na postaji so potem ranjence oddali in nam se je reklo: Naprej proti Lvovu!

Za danes končam, pozdravljam pa vse bralce „Slovenskega Gospodara“.

Vojaški duhovnik.

Poročevalec „Slovenčev“ je potoval po gališkem bojnem polju ter podal prisrčno sliko o delovanju duhovnikov na bojiščih:

Po globoko izjednem žlebu smo se vrnili zopet navzdol na cesto, do nizkih kmečkih hiš in lop, spletenih iz vrbja med leseni ogrodjem. Povsod na tleh so ležali celi kupi slame, v vsaki hiši, pred hišami in lopami, pa so ležali marodni, bolni in ranjeni vojaki. Približno 20 korakov je vihrala bela zastava z rudečim križem.

Bolnikov in ranjenih vidiš lahko tudi doma. Če jih pa vidis tukaj, na bojnem ozemlju, je to nekaj čisto drugega. Da bi to popsal, ne najdem pravih besed. Človeški jezik odpove tu svojo službo.

Pred nekim gumnom leži vojak. Trudno se dviga, a ne more prav. Samo na kolena se je spravil. Tedaj mu zažare oči v lesku, kakor bi še enkrat zaplamelen luč, predlog ugasne.

Vojak je prav videl. Brez pomislekov, ki smo jih mi imeli, je stopil mož v sivena plašču, s črno sutoano od spodaj, na dvorišče, ki so ga bili vsi zapustili. Bolnike spreli novo življenje, novo upanje jih navda in glavo za glavo se dvigne, ufrujo, težko in neokretno. Prav sodijo ti reveži: vojni duhovnik prihaja!

Mirno vzame štolo iz plašča ter jo dene čez ramen. Ničesar ne čuje, le to vidimo, kako se pregibljejo ustnice. Ni trajalo dolgo. Ranjeneč polszi desnico

na prsi — levico ima zavezano — in duhovnik dvigne roko, da ga blagoslovil: absolvilo te!

Tako od enega do drugega. Vsaki pa, nad kobilu se izgovori čarobni „absolvo“, se pomiri in po skloni pred božjo vsegamogočnostjo in luč oči začne ugašati pod močjo smrti. — Obrnil sem se v stran. Solza se mi je prikazala v oči. Toda takšnih dušnih pretresljajev si ne želim nikdar več. Bil je žalosten, a ne popisno lep prizor!

Velikodušna žrtev duhovnika.

Nek vojaški kurat iz Vürzburga piše svojemu očetu: „Potem, ko sem bil navzoč pri tolikih operacijah, sem se danes sam vlegel na operacijsko mizo in sicer prostovoljno. Nekemu vojaku je granata razmehnila desno roko in mu zadala na levi rami globoko rano. Odrezali so mu dva prsta, tako, da se sedaj roka ugodno celi. Ali njegova rama bi se nikoli ne pozdravila, če mu ne bi položili na njeno zdrave kože. Izjavil sem, da sem pripravljen, dati svojo kožo. Danes je bilo to izvršeno. Zdravniki so me hoteli omamiti, a jaz sem to odločno odklonil in čeravno me je bolelo, sem vendar dobro prestal. Z ostrimi nožmi so mi izrezali na desnem stegnu 15 koščkov kože in s temi pokrili rano vojaka. Nato so oba dobro obvezali. Cela stvar je trajala približno pol ure...“

Matere.

Vojaka Fischelschweigerja, ki je služil pri 27. pešpolku, so Rusi težko ranjenega zajeli in prepeljali v bolnišnico v Kijev, kjer je umrl. V bolnišnici mu je stregla ruska usmiljenka, katere mati je sedaj pisala ranjenčevi materi naslednje pismo: Moram Vam sporočiti žalostno vest, da je Vaš sin Emil dne 28. septembra v vojaški bolnišnici v Kijevu mirno za večno zaspal. Dobil je hudo rano na nogi, katero so mu morali odrezati; toda zastrupila se je kri in vse je bilo zaman ... Moja hčerka, ki pomaga v bolnišnici oskrbovali ranjence, je bila pri njem in mu je zvesto stregla do konca. Večkrat je ž njo govoril o svoji materi. Tudi jaz sem ga obiskala, sedela sem pri njem, gladila sem mu lice, šepetačem sem ga tolazila — saj sem tudi mati in dva sina mi služita v ruski armadi. Dal se je sprevrediti po vašem obredu, vedel pa ni, da se mu bliža zadnja ura. Le slabega se je počutil. Par ur pred svojo smrtnjo mi je dejal: Zelo bom moral biti potrpežljiv, kajti trpljenje bo še dolgo. Obljubila sem mu, da Vam pišem in da Vam pošljem njegove pozdrave. Oči so se mu milo smehljale pri spominu na Vas in pristavil je: Tudi očeta, tudi sestre in brate mi prisrčno pozdravite. — Umrl je brez muk. V bolnišnici smo ga imeli vsi radi. Moja hčerka ga bridko objukuje. Vaša žalost mora biti velika, ker ste izgubili tako dobrega in plemenitega sina. Tolazi na Vas to, da so ga v zadnjih njegovih dnevih obdajale ljubezen in zvesta skrb. Za vse matere so sedaj težki časi. Ne čudite se, ako prejmete več dopisov z isto vsečino, napisala sem jih več, da pride eden tem s gurnejše v Vaše roke. — Ruska mati. — Pismo je datirano z dne 28. septembra po starem štetju. Oi ve matere, kako ste si enake po širinem svetu! Kdo bo pisal enkrat zgodovino vaših srce, vašega trpljenja, vaše ljubezni, vaših žrtev v tem strašnem boju?

Plemenito srce hrvaškega grofa.

„Hrvatska obrana“ poroča: Plemenito srce in ljubezen do našega naroda je pokazal plemeniti hrvaški plemenita Rudolf grof Norman zlasti sedaj, ko narod najbolj trpi, ko najbolj potrebuje pomoči, a sočutje takega plemenitega dostojarstvenika je balzam za ranjeno in žalostno srce. Ob 8. uri je bila v Valpovu v cerkvi zadušnica za padlega junaka Ivana Vidušića. Vsa grofova obitelj je bila navzoča. Glinjivo je bilo gledati plemenitega grofa, kako je molil iz molitvenika za pokoj duše svojega zvestega služabnika. Staršem padlega je za prvo pomoč podaril sto kron.

Se prejšnje popoldne je obiskal ranjence v bolnišnici in tudi hrudo bolnega brata vojnega kurata veleč. g. Vidušića. On sam pomaga bolnikom, jim povaja rane in jih tolazi. S svojo soprogo je bil angel teh revežev.

Meči sinov nemškega cesarja.

Nemški cesar ima več sabelj, ker mora obleciti večkrat različne uniforme. Cesarski princi pa imajo osobito v čislih meče, ki jim jih ob posebnih prilikah daruje njih cesarski oče in ki nosijo na cesarjev ukaz posebne napise. Cesarskega sabilja nosi napis: „Vsak čas za boj pripravljen za slavo države“. Sablja prince Eitel Friderika nosi prinčevno geslo: „Brez strahu in zvest“. Meč princa Oskarja nosi napis: „Zvest in trdno“. Mornariška sablja princa Adalberta nosi na obeh straneh napis: „S polnim parom naprej!“ in „Tvoja moč gre v domovini!“ Nemški cesar je s temi napisi obnovil staro, lepo srednjeveško navado, da se meči z napisi opremijo.

Nemške polkovne mačke.

„Neue Zürcher Zeitung“ piše: O! uporabi psov v nemški armadi se je že veliko čulo, a ne še o uporabi mačk. A tudi mačke izposlujejo zelo važne naloge. V vsakem nemškem vojaškem skladislu se plazi, da lovi miši in podgane mačka, ki nosi okoli vrata trak s črkami: K. M. K. (Začetne črke nemških besedi: Kaiserliche Magazins-Katze = cesarska skladisna mačka.) V vojaškem proračunu se proračuna za čuvajko moke in žita 2 marki mesečno. — Mačka se ne nahaja le v vsakem skladislu, marveč tudi v vsaki utrdbi.

Kako močan je polk.

V kolodvorski restavraciji v Hebu na Češkem je neki sitnež vprašal nekega rezervista, kako močan da je njegov polk. Radovednežu je zasolil vriji rezervist prav krepko — zaušnico in mu nato rekel: „Zdaj veste, kako močan da je posameznik; sedaj pa lahko izračunate sami, kako močan da je — celi polk!“

Najmlajši junak v armadi.

Sedanja vojna je dokazala čudežne junashčine in vsak dan čitamo poročila o mladih junakih. Izmed mladih junakov brez dvoma zaslubi, da se omenja kmaj 16letnega Aleksandra Horvata iz Sarapsatka na Ogrskem, skoraj gotovo hrvaške krvi, kakor kaže njegovo ime. Ta mladenič, sin železniškega uradnika, se je priglasil z drugimi šolskimi tovariši v vojake. Njegove tovariše so odklonili, Horvata pa obdržali potem, ko so tudi stariši dali privoljenje. Ko se je v par tednih izuril, je prišel v Srbijo, kasneje na Rusko in v Galicijo, koder se je tako odlikoval, da je postal četovodja. Pri Sabcu je bil ranjen, ali ko se mu je izboljšala rana, je že prosil, da naj ga pošljejo v linijo na severnem bojišču. Tam je bil od kozačke udarjen na glavo. V kratkem je okreval in zopet prosil, da ga dajo v linijo. Sedaj pa je bil težko ranjen. V Marmaros-Szigetu sta mu bila odstreljena 2 prsta, a voz mu je šel čez noge. Sedaj se zdravi v bolnični, je ljubljene ranjencev in strežajev in ima edino željo, da bi se čim preje povrnil na bojišče.

„Res je krutost, prelivati človeško kri“, je pravil nekomu, ki je obiskal ranjence, „toda, ko se človek nahaja v toči krogel, postane trd, hladen in izgubi usmiljenje. Marsikak Srb in Rus je moral draga plačati, ker sem moral prvikrat v bolnišnico.“

„Jaz nič -- ti nič.“

V kutogorski vojaški bolnici leži težko ranjen učitelj Petran, kateremu so potom operacije morali prenesti komad kože z roke na drug kraj telesa. Na bojišču ga je kot ranjence prvji obvezal neki Rus, ki je bil sam lahko ranjen. Izpočetka se je Petran nekako liko Bal Rusa, da bi mu morda storil kaj zaleda. Rus je opazil to in je dejal: „Jaz nič — ti nič. Jaz sem moral, ti si moral. Oba sva storila svojo čolnost. Sedaj sva prijatelja.“ — In poljubil je učitelja ter ga naprosil, naj v spomin zamenja z njim uro, kar se je tudi zgodilo.

Poročila, došla v sredo 11. nov. Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 11. novembra.
Z i z h o d n i G a l i c i j i i n B u k o v i n i s e vršijo neprestani boji. Na r u s k i strani se nahajajo ostanki obeh armad, katerih ena je bila poražena na Ogrskem, druga pa pred Przemyslom. Ti boji so bili zato pomembni, ker so se Rusi skušali izogniti nevarnosti, da ne bi jih Avstrije obkolili. Rusi skušajo sedaj dobiti prostu umikalno pot v Rusijo. Pot čez Černovice—Novoselico je odrezana, prav tako pot proti severu in severozahodu, kjer se med Przemyslom in Lvovom nahajajo avstrijske čete, ki so sledile Rusom od Przemysla. Tretja in edino možna umikalna črta je Chodorow—Tarnopol in tu tudi poskušajo Rusi svoje umikanje.

N a R u s k o - P o l j s k e m je avstrijski general Dankl s svojim premišljenum umikanjem speljal Ruse v popolnoma drugo smer, kakor so jo Rusi nameravali. Znano je, da na Ruskem Poljskem poveljuje levemu krilu avstrijsko-nemške armade general Hindenburg, desnemu krilu pa avstrijski general Dankl. Rusi so vsled svoje premoči prisilili združeno armado, da se je umaknila z vojne črte Varšava-Ivangorod. Ko so se Nemci in Avstriji začeli umikati, je ruska armada z vso silo priskakala naravnost proti zahodu. Njih cilj je bil, da avstrijsko-nemško armado pritisnejo na prusko ozemlje in jo tamkaj prislijo k odločilni bitki. General Dankl je spoznal to nakanano in zato je začel med umikanjem napadati Ruse pri Radomu in Lisi-gori ter jih tako prisilil, da so prisli s svojo armado v južnozahodno stran. Tako je razbremenil Hindenburga, da ga niso Rusi z vso silo zasedovali, obvaroval je izhodno Prusijo pred ruskim upadom ter spravil Ruse tja, kamor jih je hotel imeti in kjer je za zopetno prodiranje vse pripravljeno.

Ruska sodba o naši armadi.

V „Kijevjaninu“ razpravlja poslanec v gosdarstveni dumih, A. Savenko, o vojnem položaju v Galiciji in pravi med drugim:

„Podcenjevanje avstrijske armade, kar je pri nas v Rusiji običajno, je docela neumestno. Govorilo se je, da bomo Avstrije lahko potolkl — s „kappa-mi“, v resnici pa se z največjo težavo borimo proti njim. Avstro-ogrsko armadno vodstvo stoji vrlo visoko, a tudi čete kažejo veliko vstrajnost in hrabrost. Vsi se še spominjam, kako često je nam naš generalni štab poročal o trdovratnih bojih v Galiciji, in znano je, da nam je zadal sovražnik težke izgube. Uradno je potrjeno, da je zmaga često visela v raznih bojih na eni nič. S takim sovražnikom je treba resno računati.“

Savenko opozarja na avstrijske naskoke z bagneti in pobji brezmiselnega poročila „Ruskega Slo-

va“, ki piše o „uničenju sovražne armade“. Takšno podcenjevanje lahko roditi usodepolne posledice.

Se pred zavzetjem Lvova se je govorilo o končnem uničenju Avstrijev, toda že par dni kasneje so naleteli Rusi pri Grdeku na silen odpor avstrijske armade, ki je celo prešla v ofenzivo (prodiranje) ter pritiskala s tako silo na vojsko generala Brusilova, da se je le-ta komaj vzdržala v defenzivi (brambi). Savenko je prepričan, da bodo avstrijske čete, ki so prodrele proti ruskemu levemu krilu, povzročile Rusom mnogo dela.

Turčija-Rusija-Francija-Anglija.

Maribor, dne 11. novembra.

Turčija nastopa sedaj proti Rusom in Angležem, Francozi na suhem ne pridejo v poštev. Le na Sredozemskem morju bodo francoske ladje z angleškimi nastopale skupno ob turški obali. Dosedaj so se vršili: 1. p o m o r s k i b o j i v Č r n e m m o r j u , kjer je bilo turško brodovje zmagovalo. Ruske ladje so zbežale v pristanišča in se do danes niso pokazale. 2. B o j i n a s u h e m proti Rusom so se začeli v K a v k a z u. Pri prvih spopadih, ki so trajali 2 dni, bili so turške čete zmagovali ter so vkorakale v ruske postojanke. Ker ni verjetno, da bi imeli v Kavkazu Rusi in Turki že vse svoje, za to bojišče namenjene čete zbrane, imajo ti boji značaj začetnih spopadov. 3. D r u g o t u r š k o b o j i š č e n a s u h e m b o E g i p t , kjer nastopajo proti Angležem. Turška uradna poročila pravijo, da so njih čete dne 7. nov. prekoračile egiptovsko mejo.

Perzija se dosedaj ni stopila ob stran Turčije, kakor se je skrajna poročalo. Tudi o Afganistanu nič čuti, kako se bo zadržal. Anglija je zaprosila Italijo, da prevzame varstvo čez Egipt. Toda Italija je odklonila, da bi šla po kostanj v žerjavico za Angležem.

Stotisoč Turkov pred Egiptom.

Haag, dne 8. novembra.

L'st „Exchange Telegraph“ poroča, da je postavila Turčija na egiptovsco mejo že 100,000 mož, med katerimi se nahaja tudi večje število Arabcev. Te čete še morajo prekoračiti velike pustinje, ki so brez vode, pred pribljevanjem pred Sueški prekop. Angleži pa imajo v Sueškem prekopu vojne ladje in mnogo svojih čet, ki bodo Turkom prehod čez Sueški prekop zelo otežko. — L'st „Times“ pa je mnenja, da ima Turčija resen namen, se polast t. Egipta, kjer se predala mnogo riža in bombaževine. Radi tega bo trebala Anglija nemudoma pošli pred Sueški prekop vojaške čete iz Avstralije in Kanade.

Da Turki nameravajo resno napasti Egipt, dodaže dejstvo, da se turške čete že nahajajo na veliki cesti proti mestu Akaba-Suez, ki je samo 120 km oddaljen od Sueškega prekopa.

Radko Dimitriew proti Turkom.

Zasebna vest poroča, da je bivši bolgarski poljanik general Radko Dimitriew, ki je brezuspešno oblegal Przemysl, dobil vrhovno poveljstvo čez ruske čete, ki bodo nastopile proti Turkom.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 11. novembra.

Položaj na nemško-francoskem bojišču se od zadnjega poročila, kakor je posneti iz uradnih naznavil, ni mnogo izpremenil. Boji na zapadnem krilu ob francosko-belgijski meji se z vso srditostjo nadaljujejo. Posebno ljuti boji se vršijo okrog mest Ypern, Arras, Lille in Soissons, katera so vključeni napadnali sili še vedno v francoskih rokah. Na ostali bojni črti trajajo boji z neizprenjenostjo dalje. Nekatera poročila pravijo, da se bo ta velikarska bitka v kratkem odločila.

Nova dedna postava.

Pred kratkim je izšla cesarska naredba, ki ureja dedno pravo času primerno in sicer:

1. Vdova, oziroma vlovec, ako je bila žena gospodarica na posestvu, ima, če ni oporoke, poleg umrela otroka, eno četrtnino dedštine.

2. Ce ni otrok, dobre starši, oziroma njihovi potomci, eno polovico, drugo polovico vdova. Potemtakem ima vdova tisto stopnjo, kakor last in tašča skupaj.

3. Ce ni ne otrok, ne starišev in tudi njihovih potomcev (svakov in svakinj ter njihovih otrok) ne, pač pa stari oče in stara mati, potem dobita ta dva polovico, drugo polovico pa vdova. Kar bi pa imeli dobiti potomci starih staršev (strici, tete, bratraci, sestrične in njihovi otroci), dobi tudi vdova.

4. Ce ni ne otrok, ne staršev, oziroma njihovih potomcev, ne starih staršev, dobi vdova celo premoženje.

5. Vdova ima kar naprej izključeno pravico do vsega premakljivega blaga, ki spada k gospodinjstvu.

6. Oporoka mora poskrbeti za ženo, in sicer mora dobiti žena najmanj polovico tega, kar bi ji pridelalo, če bi ne bilo oporoke. Drugače ni veljavna. Mož sme izključiti svojo ženo iz oporoke samo, če je

žena po svoji krivdi ločena od njega, ali če je storila kaj takega, da bi se bil mogel sodniško ločiti od nje.

7. Vdova ima pravico, dokler se zopet ne omogoči, da primerne oskrbe, v kolikor ni po svoji dedščini ali drugače preskrbljena. Če je kaj otrok, niso nič na škodi, ker so tako dolžni skrbeti za mater. Glede na druge sorodnike je pa prav, da se pred njimi poskrbi za to, da umrlega žena dobi, kar potrebuje, če se s tem tudi njihova dedščina izmanjša ali celo polnoma izgubi.

Razne novice.

* **Duhovniške vesti.** Župnijo Žalec v Savinjski dolini je dobil č. g. Anton Veternik, župnik na Dolu pri Hrastniku. — Č. g. kaplan Karol Malajner je prestavljen iz Šmartna pri Velenju v Trbovlje.

* **Koncert v stolni cerkvi v Mariboru.** V četrtek, dne 19. novembra ob 8. uri zvečer priredi Cecilijsko društvo stolne župnije v mariborski stolnici dobrodelni koncert v spomin na padle junake avstrijsko-ogrskih armade. Ves prebitek je namenjen avstrijskemu Rudečemu križu. Proizvajale se bodo te-le skladbe: 1. Koncertna žalobna koračnica za veliki orkester, zložil E. Beran. 2. „Requiem“ za mešani zbor in veliki orkester zl. M. L. Cherubini. Obe skladbi imata veliko umetniško vrednost. Ker se gre za podporo ranjencev, je pričakovati obilne udeležbe. Cene so naslednje: sedeži v presbiteriju 2 K, stoli v cerkveni ladji 1 K 50 vin., sedeži v cerkvenih klopih 1 K, stojnišča 50 vin. Vstopnice prodaja g. Jos. Höfer v Šolski ulici. Dobile se bodo vstopnice tudi pri blagajni pri cerkvenih vratih. Blagajna se otvorita ob 8. uri zvečer. Začetek točno ob 8. uri.

* **Papež za avstrijske ujetnike.** Papež Benedikt XV. je pisan katoliškemu nadškufo dr. Dobrečiču v Baru (Črna Gora), da ujetnike pripravi njegovi posebni skrbi in briči, pred vsem naj pomaga ranjenim in bolnim.

* **Proti obrekovalcem.** Iz Zavrha pri Sv. Rudetu v Slov. gor. se nam poroča: Martin Čeh, vinskičar na Kljunovščaku, je hotel po svoji volji izrabiti vojni čas proti našemu g. župniku. Zato je bil dne 6. novembra pri Sv. Lenartu obsojen na 3 tedne zapora, poostrenega z enkratnim trdim ležiščem na tečen. — Pametnejše je napravila Julijana Grah v Sp. Volčinci v enaki zadavi. Ona se je namreč rajši poravnala ter plačala 40 K za avstrijski Rudeči križ in stroške.

* **Kako so prišli trije Nemci v preiskavo!** Po „Arbeiter-Zeitung“ od dne 2. novembra prinaša tržaška „Edinost“ sledičo uradno pregledano vest: Pred nekoliko časa so se vozili trije gospodje iz Velikoveca na Koroškem z vozom v Celovec: trgovec Kandutin, učitelj na meščanski šoli Strugger in višji resipient finančne straže Lassnig. Pri mostu čez Krko so se ustavili, da popijejo čašo piva. Pivo pa jim ni dišalo in so je ponudili kočičažu. Toda tudi temu ni nikakor ugajalo in tako so se odpeljali, ne da bi še bili izstopili in ko so se pomudili kakih pet minut. Ali, koliko je bilo njihovo začudjenje, ko sta se kmalu na to pojavila pred njimi dva orožniška stražnjičarji in jih začela zasliševati radi — velejzdaje! Strugger je baje dvignil čašo in vskliknil: „Živelja Rusija!“, na kar da sta ona druga dva krepko trčila z njim. Tako je trdila z vso odločnostjo sestra gostilničarke ob mostu čez Krko. Vspričo znanega patriotskega mišljenja onih treh gospodov, ki so je v zadnji čas uveljavljali na uoren način, in vspričo mnogih zaupnih in častnih mest gg. Struggerja in Kandutha je vzbudil ta dogodek v Velikovecu zatekoma veliko veselost. Ali stvar je bila grenkoresna. Vojaška sodnija v Gradcu je uvedla preiskavo, in le tudi oblastim znano patriotsko mišljenje je obvarovalo gospode pred aretacijo. Ob predstavji z ovdaljko pred okrajno sodnijo v Velikovcu je prišla ta v zadrgo. Vstrajala je sicer pri tem, da je slišala oni dve besedi, pripoznala pa je možnost, da je slišala slišala. Na podlagi te izpovedbe in še bolj pa na podlagi sijajnega izpričevala, ki je dala politična oblast o obdolžencih, da vojaška sodnija vloženo ovdaljko radi zločina po § 65 k. z. z dne 17. oktobra, zavrnila. Oni trije gospodje si pač dobro zapomnijo dogodek v gostilni pri mostu čez Krko. Pa tudi gospod, ki je vložil ovdaljko, naj si zapomni, da zamore žensko besedičenje imeti hude posledice. Kar naenkrat so iz onih treh gospodov postali trije russki častniki in ogleduh. Ta bajka se je razširila po bližnjem Celovcu in je še celo tam našla vernih duš!

* **Odlikovanje.** Za hrabrost pred sovražnikom na severnem bojišču bil je dne 23. oktobra v Ormoški bojnišnici s srebrno kolajno odlikovan vrl Slovenec četveroglav. 18. pešpolka g. Anton Polak, c. kr. nadpaznik finančne straže v Mariboru.

* **Odlikovan slovenski častnik.** Vojaški zaslužni križec z vojnim okraskom je dobil stotnik domobrnskega polka št. 1, Alojzij Sernek. Odlikovanec je doma od Sv. Antona v Slov. gor.

* **Jareninski Slovenec postal poročnik.** Gosp. Ivan Supanič, slušatec visoke kmetijske šole na Dunaju, je bil dne 1. novembra imenovan za poročnika pri 4. bocanskem pešpolku. Gosp. Supanič je sin vrlega našega pristaša g. Supaniča v Vaignu.

* **Slovenski domobranci — junaki.** S hrabrostjo kolajno I. razreda so bili odlikovani naslednji slovenski domobranci (domobrnski pešpolk št. 21): Načelnik Jožef Dernovšek, frajtar Jožef Vidar in pešec Franc Povš, dalje pešča-pijonir Anton Praznik in

Matija Zaplotnik. V nekem nočnem boju se je Dernovšek po hudem boju obranil ujetništva. Ruski, mnogo močnejši oddelek je obkolil njegovo patruljo, ki je štele samo 10 mož. Sovražni častnik je že pozval Dernovška, naj se uda. Ta pa je s svojimi junaki naskočil Ruse z golimi bajonetki. Rusi so zbežali, a mnogo je bilo mrtvih in ujetih. Pozneje se je Dernovšekovi četji posrečilo, da je rešila 30 Avstrijev, ki so bili že od Rusov ujeti.

* **Hrabra slovenska korporala.** Korporala Peter Dovčič in E. Repolust, oba pri gorskem topnicaškem polku št. 3, sta pri Biali Piaskovi v Turnem strašen šrapnelskem ognju pokazala svojo izredno hrabrost. Zlasti Repolust je streljal v prvi vrsti in je obenem deloval kot opazovalec strelov; hrana ni prišla, a Repolust je vendar preskrbel, da je dobilo vojaštvje jesti.

* **Naši junaki.** S srebrno svetinjo I. razreda za hrabrost na bojnem polju so bili odlikovani: Nadrevidnik Jožef Plahuta (ki je opisal v št. 26. „Slov. Gospodarja“, kako junaško so se borili vojaki 87. pešpolka v Galiciji) od pešpolka št. 87, četovodja Jožef Priberek, stražmojster Peter Seruga, četovodja Jožef Ivanc in stražmojster Karl Štibler, vsi od dragonskega polka št. 5. — Plahuta je potem, ko je bil ranjen četovodja, prevzel vodstvo svojega voja in pozneje tudi vodstvo stotnije, in sicer tako spretno, da je dosegel izreden uspeh. — Četovodja Priberek se je pri obrambi nekega mostu posebno izkazal ter je spretno zapobil več sovražnih patrulj. — Stražmojster Peter Seruga je bil odposlan z ukazom, da naj neki bataljon odbije sovražnikov napad. Zašel je v sovražnikovem ognju in močvirje in se je prekucnil s konjem. Ko konj ni mogel več naprej, je tekel, klokot je mogel, k poveljniku vojne čete, nato pa k poveljniku rezervnega bataljona, ki je pravočasno mogel napasti sovražnika. — Četovodja naslovni stražmojster Jožef Ivanc je bil odposlan z 11 jezdci v Tamadrž. Južno od Tamadrža je zadel na sovražno kavalerijsko patruljo 25 mož. Obstreljeval jo je, nekaj Rusov je padlo, ostali so pa pobegnili. V Smigrodu se je združil Ivanc s stražmojstrom Kosom. Bilo jih je zdaj 15. Presenetili so nato enega častnika in 30 sovražnih jezdecev, 6 Rusov je takoj padlo, ostali so pa zbežali. — Stražmojster Karol Štibler je šel prostovoljno na težavno patruljo, pretrgal je z drznim napadom gosto rusko zakrivalno črto in je poslal obširna poročila. Z ognjem je prepodil trikrat močne šo patrulje, ki ga je zasledovala. Ob neki drugi priliki je videl, da je pri vasi Eveni 30 mož močna sovražnikova patrulja napadla 5 naših jezdecev. Napadel jih je, dasi je imel le 7 jezdecev ter zapodil sovražnika v beg.

* **Slovenski narod šteje vedno več junakov.** Višoko odlikovanih je bilo zopet nekaj vrlih slovenskih junakov, ki so se posebno izkazali na bojnem polju, in sicer so dobili: srebrno svetinjo za hrabrost četovodje 47. pešpolka: Matevž Petek, Franc Pučko, Ant. Verčko in tröbentač Ivan Tjerglav ter pečca 87. pešpolka: Jakob Fras in Vilko Puh.

* **Vojni kurat g. Fr. Zagoršak piše dne 29. X. 1914 svojemu prijatelju:** Predragi! Ne dobim od nikoder ničesar, ne pisma, ne nobenega poročila in tudi ne zvem ničesar razven tega, kar se zgodi tukaj v naši bližini. Sovražnik se počasi umika in mi gremo polagoma naprej. Sedaj sem v bolnici, ki je nameščena na kolodvoru Dobromildalec od domovine; tu bolnike sprejemamo in jih pošiljamo naprej v razne bolnišnice. Mi jih dobivamo deloma naravnost z bojnega polja, deloma pa iz drugih zasilnih bolnišnic. Za mene ni tukaj posebnega dela. In kaj mora človek vse tu videti? N. pr. v nemem vozu je 8 bolnikov. Eden je ravnotak umrl, eden umira, ki sem mu podelil sv. poslednje olje; drugi vzdihajojo, enega sem tudi spovedal. To je strašno. In ako je tudi v drugih vozovih. — Iskren pozdrav! Tvoj F. Z.

Z bojišča. G. Pajnhart, odvetniški uradnik iz Ljutomerja, kojega lepo pismo z laskavo pohvalo nemškega generala o naših mladeničih smo dne 8. oktobra objavili, piše svojemu bivšemu profesorju dr. Medvedu: Sprejmite mojo najudanejšo zahvalo za Vaše ljubezljive vrstice in za časopis „Slovenski Gospodar“. Sprejel sem oboje še-le 30. oktobra. Izrecite pa, prosim, tudi uredništu „Slovenskega Gospodarja“ mojo in mojih tovarišev zahvalo, da se tako krepko zanima za naše slovenske fante na bojnem polju. — Bije se že 4 tedne odločilna bitka. Mi upamo trdno na zmago. Bil sem v ognju od 11. do 30. oktobra. Tadan, ravno eno uro poprej, predno sem prejel Vaš razglednico in časopis, pa me je zadelo sovražna krogla ter mi prevrtala levo spodnjeno nogo. Sedaj sem na potu v bolnišnico, kam, ne vem. Vsem prijateljem in znancem pošiljam nešteoto pozdrav.

Matevž Vodošek iz Pleterij pri c. i. kr. pion. bat. piše g. kaplanu v St. Lovrencu na Dravskem polju z dne 2. novembra 1914: C. g. kaplan! Srčna hvala za pozdrave, ki ste mi jih poslali iz mile mi slovenske domovine. Moja roka je preokorna, da bi mogla popisati, kako je tukaj. Zdaj vem, zakaj molimo v litanijah: „Kuge, lakte in vojske, reši nas, o Gospod!“ Ker te tri so tukaj sestre. Slovencev sem še malo videl, ker je prideljena naša stotnija k ogrskim polkom. Mnogo slovenskih fantov je že tudi odšlo v večnost, mnogo jih pa ima tudi sovražnik ufečih. Obnašajo se pa vsemi, kakor se mora obnašati pravi kristjan. Nekako milo se mi je storilo, ko sem videl ogrski polk št. 62 marširati v ogenj proti sovražniku: vsemi z znamenji sv. kralja in svečinjcami Matere božje za kapami. In zares, če nam ta dva ne bosta pomagala, drugi nam nihče ne more. Potem se jih po-

lovica ni vrnila zdravih. Na bojnem polju je pa tudi vsak zvest cesarju in domovini do zadnjega zdihljaja. Premnogege vojaka sem videl vsega razmesarjenega in na obrazu znak velikih bolečin v zadnji uri, a še vedno je st skal trdno puško v roki, kakor bi hotel reči: „Glejte, še tudi v zadnji uri je nisem zapuščil.“ — Pa tudi sovražnik je srčen, posebno kozaki so silno drzni ljudje; pred njimi ni varno imetje in ne življenje, najbolj nevarni pa so ženskam. Ta dirja na malem konjiču in se prikaže zdaj tu zdaj tam, pa zopet izgine, seveda včasih dobro opraskan. — Kolera, ki se je bila prikazala, je tudi večinoma ponehala. — Č. g. kaplan, oprost te moji slabti pisavi, ker ne pišem na mizi, ampak na neki njivi, pa tudi ne mojim besedam, ker nisem učen mož, ampak kmet, zato tudi bolj po domače povem. Prosim Vas tudi, molite za-me, saj se tudi jaz vsak dan priporočam preblaženi Devici in angelu varihi ter tudi upam, da se še enkrat zdravi in veseli zopet vidimo!

* **Na srbskem bojišču imajo ugodno vreme.** G. Ivan Robar, doma od Sv. Jerneja pri Ločah, piše med drugim svojemu prijatelju Jos. Štelcarju v Mariboru s srbskega bojišča: Mi tukaj na južnem bojišču imamo ugodno vreme. Zdrav sem še, hvala Bogu, in tudi moji tovariši. Dne 1. novembra sem bil imenovan za stražmojstra, ker se je moj oddelek v boju izbran.

* **Pozdrav iz Pole.** Slovenski črnovojošnik Konrad Bezjak, doma iz Zabovec, župnija Sv. Marko pri Ptaju, nam piše: Zelo veseli smo „Slovenskega Gospodarja“, ki prihaja k nam redno vsako soboto. Tudi tukaj radi mi možje radi prebiramo in čitamo ta, nam že od doma priljubljeni list. Pozdrave od slovenskih črnovojošnikov v Poli!

* **Pozdrav iz Malega Lušnja.** Nadtopnčar pri trdnjavskem artlerijskem polku št. 4, rezervni stotnji v Malem Lušnju (avstrijski otok na Jadranu) morju blizu Pole), Valentin Kaučič, doma od Sv. Antonia v Slov. gor., piše svojemu prijatelju: „Cenjeni prijatelj! Srčne pozdrave ti pošljam s sinje Adrie! Sem je došlo poročilo, da se je več balkanskih držav zapletlo v vojsko. Sedaj bo torej borba po celiem svetu. Gospodu stricu Rusu bodo sedaj gotovo brguše zatrepetale. — Prav vesel sem naših listov: „Slov. Gospodarja“ in „Straže“, ki redno dohaata na našo jadransko utrdbo. Ostani mi zdrav, vesel in zadovoljen v domovini!“

* **Štajerski Slovenec umrl blizu Przemysla.** V bolnišnici v Ostuvu blizu Przemysla je umrl na pljučnici vojak domobranskega pešpolka št. 26, Josip Ilgo, posestnik in lesoržec na Falu pri Mariboru. Poleg imenovanega so še sli na bojišču trije bratje.

* **Pismo vojaka-novince.** Novinec Ivan Bregant od 47. pešpolka, doma od Št. Petra na Župniku iz vojašice sledi: Ni še dolgo od tega, ko sem prejel od Vas blagoslov in obenem nauk, kako se mi je zadržati v novem stanu. Nisem si mislil, da bi bil vojaški stan tak, kakorsen v resnici je. Marsikateri mladenič, ki je bil poprej doma pošten, se tukaj duševno in telesno pogubi. Ravno tukaj vidim, kako nujno potrebno je, da so naši mladeniči poprej doma dobro poučeni in utrjeni v sveti veri. Odkrit srčno lahko rečem, da ravno zaupanje v božjo voljo ohladni in cljša marsikatero zlo. Mnogo ljudi s slabim protverskim preprčanjem pride v vojaški tabor. Pred kratkim sem videl na lastne eči, kako je neki starejši človek, žal, da je tudi nosil cesarsko suknjo, pred cerkvijo sv. Alojzija in pred bogoslovjem kjer smo nastanjeni novinci, bril mnoge in neslane šale ter klapal o svetih rečeh, da me je pr letaval groza. In nobenega ni bilo, ki bi ga blz zavrnil! Nasprotno se mi je pa, zdelo zelo gajljivo, ko je pred nekaj dnevi na vojaškem vežbalnišču po naročilu našega g. stotnika naš praporščak po razložiti nekega povelja novince sledče nagovoril: Nekaj, kar vam še nobeden drugih gospodov poveljnikov ni zapovedal, vam pa danes naročim in na sreca polagam. Vaše matere in duhovni predstojniki so vam gotovo doma, predno ste odšli k vojakom, naročili: Pazite tudi na čistost vaše duše in vašega telesa! Povem vam: Ako hočete biti dobri bojevniki za domovino in za cesarja, morate biti tudi dobriga duha! Le oni mladeniči, ki se varuje tudi pri vojakih greha in slabih navad, bo na vojski junak ter bo kot tak ostal dik na ponos svojih staršev, naroda, domovine in cesarja.“ Tako je govoril ta mož, menda je doma iz Kranjskega. — Dlastravno je združen vojaški stan z velikimi težavami, vendar imamo tudi mi vesele ure. En tak veseli dan je bil, ko je naš prvi bataljon odšel iz Maribora na bojišče Sam prevzvani g. knezoškof so nas na stolnem trgu iz svoje palache blagoslovili. To je bil veličasten prizor! Godba je zaigrala in marsikatero oko je bilo rosno, ko so vojaki pahljali z robev v slovo. Žvižgali smo med potom pesem: „Na boj med bojni grom!“ — Še enkrat se Vam, č. g. župnik, prav prisrčno zahvaljujem za vse slate nauke ter Vas prosim, da se me večkrat spominjate v moliti.

* **V izložbenem oknu prodajalne sv. Cirila.** Je v splošen ogled razpostavljenih nekaj reči, ki jih je prinesel kot ruski plen z bojišča ranjeni vojak Alojz Polančič iz Jarenine. Polančič je služil za časa obleganja Przemysla v trdnjavi in se je udeležil vročih bojev, ki so se bili. — Ako ima kateri izmed ranjencev kaj zanimivih ruskih ali srbskih reči, ki jih je uplenil sovražniku, naj nam jih blagovoli pristesti, da jih razpostavimo v ogled v izložbenem oknu.

* **Ranjeni v Gorici.** Med ranjenimi, katere so prepeljali te dni v goriško vojaško bolnišnico, se na-

hajajo tudi sledeči: Martin Hazel od 14. lovskega batljona, Stefan Brezounig in Feliks Gabrič (oba kolesarji), vsi iz Maribora, Anton Stamec od 47. pešpolka, doma iz Kamnice pri Mariboru, ter pismomša celjskega poštnega určida Martin Skoflek od 26. domobranskega pešpolka, ki je vsled strela v trebuhi v pleča težko ranjen.

* **Kako se godi našim jetnikom na Ruskem?** Graški listi poročajo: Sorodniki nekega tirolskega cesarskega lovca, ki je postal ruski jetnik, so prejeli od njega pismo, v katerem sporoča, da se mu „zelo dobro godi“. Obenem pa je pristavil, naj znamko na dotčenem pismu previdno odstranijo in shranijo, ker zna dobiti s časom veliko vrednost. Ko so doma odstranili znamko, so pa brali na mestu, na katerem je bila prilepljena, pisano od iste roke sledeče: „Nič res, godi se nam slabo, ne bomo dolgo vzdržali“.

* **Iz ruskega ujetništva.** Franc Širca, korporal pri 97. pešpolku, doma iz Postojne, piše svojemu prijatelju iz ruskega ujetništva tako: Mesto Rosto pri Donavi, dne 13. septembra 1914. Dragi prijatelj! Naznanjam ti iz bolnišnice, da sem ranjen. Dne 26. avgusta ob 1/2, uri zvečer sta me zadeli 2 russki krogli v levo nogo. Dne 12. septembra sem bil operiran in mislim, da se mi bo zdravje povrnilo, ker se čutim vsak dan boljšega. Tukaj v bolnišnici je za nas naznane Avstrijev prav dobro. Russki zdravnik z nami prav lepo ravnajo in tudi strežnice, ki nam rane obvezujejo, so prijazne. Druge civilne osobe dobro in dosti darujejo za jesti in kaditi. Še denar nam darujejo. Ko smo bili na bojišču, so nam prinašali russki vojaki vode, obvezovali rane in nas nosili stran. (Pisem mi slišu tu gotovo na russko saniteto. Op. ur.) Tukaj nas je več Avstrijev. Kedaj se vidiva? Bog ve!

* **Novi galisiški begunci.** Uradnopregledani graški listi poročajo: Za prihodnje dni je naznanih 10.000 galiskih beguncov, ki se morajo v Gradcu in okolici spraviti pod streho dotlej dokler ne bodo gotove barake v Lipnici, kar se utegne zgoditi do konca t. m. Za 2500 beguncov so se priredile opekarne v Unter-Premstätten. Begunci se v svrhu zdravniškega nadzorstva še pridružujejo. — Iz Maribora poročajo pregledani graški listi, da je ondotno okrajno glavarstvo dobilo povelje, naj pripravi protore za 4 tisoč beguncov.

* **Gluh in mutast postal.** V celovško vojaško bolnišnico so pripeljali z bojišča artillerijskega podčasnika, ki je postal na bojišču gluhi in mutast. V grozni bitki je dobil od konjskih kopit take poškodbe, da je padel v omedlevico in dolgo časa ležal na tleh. Ni se mogel ganiti, čeprav je divjal okrog njega najljudejši boj in so gromeli topovi, da je bilo groza. Ko so ga pozneje pobrali in odvedli z bojišča, je bil popolnoma gluhi in mutast.

* **Nasedel je.** Graški listi poročajo: Čevljjar Janez Korošec iz Št. Jurija ob juž. žel. se je zelo rad pogovarjal o vojni. Tudi se je tukaj rađ pobahal, da je pri vojakih spravil do frajtarja, pri čemur je zatrjeval, da bi avstrijske čete pod njegovim poveljstvom prav kmalu užugale Srbe. Treba le, da jim on poveljuje. To priliko sta uporabila sin nadučitelja Korošnika ter posestnik in občinski tajnik v Dramljah Ivan Jarnovič. Pisala sta čevljjarju Korošcu pismo z vsebino, da je avstrijski armadi znano, da je on — srečen vojskovodja ter da se naj takoj napoti v Kečkemet na Ogrsko, da prevzame ondi poveljstvo čez avstrijsko armado. Pismo sta podpisala na ime načelnika avstrijskega generalnega štaba barona pl. Konrada Hötzendorfa. Kakor hitro je domisljavi čevljjarček dne 30. oktobra prejel dotično pismo, se je kar s prvim vlakom podal v Kečkemet na Ogrsko, kjer je na svoje veliko začudenje pri tamošnji vojaški oblasti izvedel, da je pošteno nasedel. Oba pisca pisma se bosta zagovarjala pred sodiščem.

* **Pošiljanje zasebnih poštnih zavojev v Galicijo popolnoma ustavljen.** Dunajski listi so dobili sledoč uradno objavo: Zasebni poštni promet z zavoji v Galicijo je popolnoma ustavljen in zavojev, namejenih v Galicijo, poštni uradi ne smejo do preklica sprejemati.

* **Naredba o izdelovanju kruha in peciva.** Izšla je ministrska naredba o izdelovanju „vojnega peciva“. Pri obrtnem izdelovanju kruha smejo rabiti peki le zmes, ki vsebuje največ 70% pšenične in ržene moke in najmanj 30% ječmenove, koruzne ali krompirjeve moke, oziroma tudi krompirjeve kaše. Kruh, v katerem se nahaja krompir, pa se mora izrecno označiti. Za izdelovanje takozvanega „belega peciva“ ta predpis ne velja. „Kajzarce“ (male okrogle žemlje) in „mlečni kruh“ se smejo torej tudi v naprej peči iz čiste pšenične moke. Prepovedano je, izmenjavitati pecivo in ga jemati nazaj, kakor je bilo to po gostilnah in pri prodajalcih kruha dosedaj običajno.

* **Cemu služijo kože.** Nemški listi poročajo, da so mačje kože tako dobro obrambno sredstvo proti revmatizmu. Zlasti telesni pasovi iz mačje kože da so zelo dobrni.

* **Gorljivi spiritus je dražji.** Kartel za šprit — spiritus — je zvišal cene gorljivemu spiritu za 3 K pri hl.

* **Podraženje vžigalic.** Zveza trafikantov v Avstriji je podražila vžigalice in velja sedaj vsaka škatljica 3 vin.

* **Nabori ali pregledovanje črnovojošnikov letnikov 1878–1890** se bodo vršili za mariborsko okrajno glavarstvo v času od 28. novembra do 15. decembra t. l. Občine se bodo vrstile po istem redu kot pri nadavnih naborih. Nabori se bodo vršili za celo okrajno glavarstvo v Mariboru.

Novi papirnat dvekronski bankovci. V teku zadnjih dni so spravili v promet drugo izdajo novih papirnatih dvekronskih bankovcev. Prvo izdanim so skoraj popolnoma podobni, le izpeljava je mnogo boljša in tudi papir je veliko boljši.

* **Oddaja za vojaško uporabo nerabnih konj.** Vojaška uprava namenava sporazumno s poljedelskim ministrstvom konje, ki se nahajajo sedaj v bolnišnicah za zdravljenje živali in ki ne bodo več uporabni za vojno ali plemi in ki bi že bili sposobni za poljedelska dela, oddati kmečkim posestnikom. Cene za te konje bodo določevale posebne komisije. Posestniki, ki si žele kupiti take konje, naj to naznanijo okrajnemu odboru (okrajnemu zastopcu).

* **Kolera.** Od 5. do 10. novembra je v Avstriji in na Ogrskem obolelo na novo 387 oseb za kolero in sicer: V Galiciji 168, na Ogrskem 159, na Dunaju 291 na Moravskem 12, na Češkem 4, na Koroškem 2, na Stajerskem 1, na Solnograškem 3 in v Šleziji 9 oseb.

* **Poldnevni pouk.** Občinski odbor občine Marija-Gradec je sklenil prosliti deželni šolski svet v Gradcu, naj isti na šolah, katere obiskujejo kmečki otroci, upelje poldnevni pouk ter zniža obvezno dobo od 14 na 12 let. Ker 12letni otrok že marsikje nadomešča hlapca oziroma deklo, se svetuje, da bi tudi druge kmečke občine enako storile.

* **Sv. Rupert** v Slov. gor. Imamo vam poročati veliko nesrečo. Franc Kranvogel, kmečki sin iz vzhodne Linene hiše v Spodnji Žoličini, je dne 5. novembra v 1. popoldne vozil bruna iz Pučence. Težko naloženi voz se je tako nesrečno zvrnil nanj, da je bil Kranvogel pri priči mrtev. V nedeljo, dne 8. novembra opoldne je bil pogreb in velikanska udeležba je pokazala, kako je bil rajni priljubljen. — Lenaini hiši naše sožalje!

Za vojake-kadilce so darovali: Golob Lucija 2 K, neimenovan 2 K, gdč. R. Bobusit škatlj cigareti, Jožek Radoličevi daruje 1 škatlj cigaret za vojake, „ker bi bil sam rad vojak“, N. N. 50 vin., Skore Vinko 1 K, Jakob Čebaški kaplan, Dobova, 3 K, Janez Lančič, klepar, Gornja Radgona, 3 K, Rezik in Amalija Uduč, Dunaj, 2 K, Adela dr. Benkovičeva, Celje, 1100 cigaret z besedami: Za naše hrabre vojake, katerim bo gotovo tako ugajal dim tobaka, kakor dim smodnika. Za Vašo dobro misel hočem v tukajšnjih krogih po mogočnosti delovati!, Franc Močnik, kaplan, Sv. Tomaž pri Ormožu, 2 K, dr. Fran Tiplič, zdravnik pri Sv. Lenartu, 1 zabol cigaret; Marija Rožencvet je poslala iz Nemčije (Zell i. W., Baden) lepo sveto 24 K, katero svojo so darovala nekatere slovenske mladenke v Nemčiji za slovenske vojake-kadilce. Darovale so: Marija Rožencvet 10 kron, Terezija Dernovšek 10 K, Antonija Goršek 3 K, Fanika Avsec 1 K. „Zelimo, da bi slovenski vojaki zdrai v veseli te smodki in cigarete kadili!“ — Živele vrle Slovenke v tujini!

Za avstrijski Rudečki križ so darovali: Janez Lančič, klesarski mojster, Gornja Radgona, 20 K, in Neža Vezjak, kuhanica, 2 K.

St. Iij pri Velenju. Občinski urad St. Iij pri Velenju za toplotno vojakom poslal 159.42 K. Nabirali gdč. Marica Ogrin in gdč. Alojzija Vihar. Natančen izkaz objavimo v petkovih „Straži.“

Sv. Križ na Murskem polju. Darežljivi Mohorjani župnije Sv. Križ pri Ljutomeru so za avstrijski Rudečki križ darovali lepo sveto 244 K, kateri denar se je poslal visokočastitemu kn.-šk. lavantinskemu ordinarijatu, da ga ta blagotrotno izroči svojemu namanu. Imena darovnikov se tukaj ne objavijo, da ostanejo tem gotove zapisana v knjigi življenja.

Casu primera knjiga. Kanoni so zodoneli tudi v Egiptu, kroglo švajajo skozi starodavno de-ele Faraonov. Angleži so ugrabili to ozemlje starosavnega Nila, Turki in domači Arabci jo hočejo iščeti nazaj. Zato bo vsakogar zanimalo zvedeti kaj natančnega o Egiptu. Ravnakor je izšla knjiga: „V deželi Faraonov. Spisal dr. M. Slavič, prof. bogoslovja. V. Maribor 1914. Založba tiskarne sv. Cirila.“ Pisatelj je lanskoga leta prepotoval Egipt ter tu popisuje v obliki potopisa deželo egipčansko, tolmači 6000letno egipčansko zgodovino, opisuje egipčanske prebivalce od prvega početka do danes. Egipčanska Jožeta srečamo v knjigi, stari Faraoni preganjajo Izraelce in podijo skoz Rudečne more, kadar se bodo zdaj zopet vršili novodobni boji. V knjigi čitatelj obiskuje piramide, grobišča Faraonov, grobišča „svetih“ bikov in „svetih“ mačk. Voz se po Nilu, išče v litiju Mojzesov jerbašček, v gorovju in ob Rudečem morju Mojzesove študence. Tudi spomine na sv. Družino, ki je moral bežati v Egipt, najdemo v ti knjigi. Čitatelj se seznaní nadalje z vero Mohameda, islamom, spozna šege in navade egipčanskega današnjega prebivalstva. A zlasti bo pa knjiga prav prisa tistim, ki se v sedanjih vojski hočejo bolj natanko seznaniti s tem, kako je prislo do upora v Egiptu, v kakem razmerju so Angleži s to deželo in kako težavno stališče ima egipčansko domačo prebivalstvo. Slavni narod Faraonov, med katerim je vzvzelata tako lepo katoliška vera, bi si zaslužil boljšo usodo. Tako so pa le revni ostanki stare slave, mučnja nekdanjih srečnih dni. Knjiga se dobi v tiskarni sv. Cirila za 70 vin., po pošti za 80 vin.

Družbenik Marijan. molitvenik, ki je v spomladici bil posel, je zdaj zopet izsel v novi izdaji in se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena: rdeča obrez K 1.50, zlata obrez K 2.30.

Vojnoposne dopisnice je izdala tiskarna sv. Cirila. Komad stane 1 vin., takor na pošti; 100 komadov stane 60 vin., 1600 komadov pa 5 K.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 12. nov.
Trdnjava Przemysl zopet obkoljena.

Dunaj, dne 11. novembra opoldne.

Namestnik načelnika generalnega štaba, generalmajor pl. Höfer, uradno razglaša: Gibanje naših čet na bojišču proti Rusom se razvija po sklenjenem načrtu. Sovražnik nas ne moti. V srednji Galiciji, katero smo prostovoljno izpraznili, so Rusi prodrl čez spodnji tok reke Wysłoka (ki se nad Jarcislavom izteka v San), mimo mesta Rzeszow (severno-zahodno od Przemysla) ter so došli v ozemlje okrog mesta Lisko, ki leži južnozahodno od Przemysla. **Trdnjava Przemysl so Rusi zopet obkolili.** V dolini reke Stryj (južno od Lvova) se je moral neki sovražni oddelek umakniti pred ognjem iz avstrijskega oklopnegata vlačka in pred našo kavalerijo, katera se je nenadoma pojavila.

Srbci na begu proti Valjevu in Kragujevacu.

Dunaj, dne 11f novembra.

Z bojišča proti Srbcu prihaja sledeče uradno poročilo:

V jutranjih urah v terek, dne 10. novembra, so avstrijske čete zasedle mišarske višine ob južni strani Sabca. Boj za te višine je trajal 4 dni. Te borbne so zahtevalo mnogo žrtev. Z zavzetjem teh višin smo potisnili desno srbsko krilodaleč nazaj. Ujeli smo mnogo Srbov. Sovražnik je vsled našega naskoka moral zapustiti svojo močno utrjeno črto Mišar-Cer-Planina in se umakniti pred našo armado dalje proti jugozidu. Močni sovražnikovi zadnji oddelki so se v dobro pripravljenih postojankah krčevito ustavljal našemu prodiranju.

Tudi v prostoru izhodno od črte Loznica-Krupanj naše prodiranje vrlo napreduje, akoravno se sovražni oddelki močno branijo.

Višine na izhodni strani srbskega mesteca Zavljaka so že v naših rokah. (Zavljak leži izhodno od naše trdnjave Zvornik.)

Vojni plen na srbskem bojišču.

Kolikor se je do sedaj dognalo, so avstrijske čete v bojih med 6. in 10. novembrom ujele okrog 4000 Srbov ter zaplenile 16 strojnih pušk, 28 topov, med njimi enega težkega, 1 zastavo in mnogo vozov streličev.

Boj za Kotor.

Rim, dne 11. novembra.

Iz Bara se poroča, da bodo francoske vojne ladje v kratkem zopet obstreljevale Kotor. Dne 8. novembra se je pojavo pred Kotorom francosko brodovje, katero pa s svojim obstreljevanjem ni imelo nobene uspeha.

Nemci zasedli mesti Dixmuiden in St Etoi.

Berolin, dne 11. novembra.

Iz nemškega glavnega stana se poroča: V okolici mesta Yser je dosegla nemška armada znatne uspehe. Mesto Dixmuiden so Nemci z naskokom zasedli. Ujeli so več kot 700 mož ter zaplenili 9 strojnih pušk. Tudi na južni strani Dixmuidena so nemške čete napredovali. Na zahodnistrani mesta Langemark so Nemci med pevaniem bojnih pesni naskočili prednje sovražne postojanke ter so se jih polastili. Kakh 2000 Francov in 6 strojnih pušk je padlo Nemcem v roke. Mesto St. Etoy, ki leži južno od Yperna, je po večdnevjem hudem boju se podalo nemški bojni sili. Tukaj je bil ujetih 1000 Francov in zaplenjenih 6 strojnih pušk.

Zasebna poročila pravijo, da so se Nemci že polastli večnega mesta Ypern.

Križarka „Emden“ uničena.

Berolin, dne 11. novembra.

Nemška admiraliteta uradno razglaša: Po poročilu, ki ga je izdal angleško mornariško poveljstvo, je v pojedeljek, dne 9. novembra zjutraj pri Kosovih otokih v Indijskem morju nemška križarka „Emden“ poslala del svoje posadke na suho zemljo z namenom, da bi uničila tamozno angleško postajo za brezčične brzojave. Angleško-avstralska križarka „Sidney“ je ob tej priliki napadla nemško ladjo. V trdovratnem boju je angleška križarka, ki je imela več topov kot „Emden“, isto tako močno obstreljevala, da je nastal na „Emdenu“ požar. Lastna posadka je nato križarko „Emden“ poto, pila. — Angleška admiraliteta nadalje naznana, da je angleška križarka „Chatam“ ob izlivu reke Rufidschi v Nemški Izodni Afriki potopila neki veliki angleški premogovni parnik in tako zaprla izhod nemški vojni ladji „Königsberg“, katera se je nahajala na omenjeni reki 6 milj pred izlivom v morje. Del nemške ladje posadke se je utaboril na bregu v močne okope. Streli z angleške ladje „Chatam“ so bili brezuspešni.

Drugo poročlo pa pravi, da je angleško brodovje dne 30. oktobra zasedlo nemško križarko „Königsberg“ ob izlivu reke Rufidschi bližu cokta Mafia. „Königsberg“ je zbežala v izliv reke Rufidschi, kamor ji angleška ladja ni mogla slediti. Angleži so nato potopili ob izlivu omenjene reke imenovani parnik ter so obstreljevali utrjene nemške okope ob obeh reke.

Buri natepli Angleži.

London, dne 10. novembra.

Poveljnik upornih Burov, Dewet, je dne 7. novembra napadel pri mostu Čez reko Zand v deželi Orajanje z 2000 mož angleške čete, ki so se nahajale pod poveljstvom generala Cronje ter je istega po kratkem boju porazil. Dewet je odvzel Angležem več Burov, katere so Angleži poprej ujeli ter mnogo vozov trena. Angleške čete so Buri razkropili.

Prof. Kociper zbolel. Kakor poroča „G. V.“, je vojni kurat profesor Jan. Kociper, ki se nahaja na severnem bojišču zbolel na griži.

* **Mariborski begoslovec** so ob priliki godu prečetega g. ravnatelja dr. M. Mateka zbrali ra avstrijski Rudečki križ 45 K.

* Nabori ali pregledovanje črnovojnikov letnikov 1878-1890 se bodo vršili za Spodnje Stajersko

po slednem redu: Maribor mesto in okolica od 23. novembra do 18. decembra; Brežice od 18. do 30. novembra; Celje (mesto) 2. decembra; Celje (okolica) od 2. do 23. decembra; Ljutomer od 16. do 20. novembra; Ptuj (mesto) 22. novembra; Ptuj (okolica) 22. novembra do 6. decembra; Konjice 8. do 11. decembra; Slovenj gradec 23. do 20. decembra; Neamski Lonč 1. do 10. decembra; Lipnica 11. do 23. decembra; Radgona 16. do 21. novembra. Naknadni nabori letnikov 1894, 1895 in 1892 za dopolnilni okraj pešpolka št. 87 se bodo vršili v Celju dne 15. decembra in za dopolnilni okraj pešpolka št. 47 v Mariboru tudi dne 15. decembra.

Listnica uredništva.

Naročnikom, ki vprašajo, zakaj ranjence in padle ne objavimo v „Slovenskem Gospodarju“: Odločili smo se, da pričnemo odslej imena ranjenih in padlih vojakov v „Straži“, ker nam v „Slovenskem Gospodarju“ radi važnih poročil z bojišča zelo primanjkuje prostora. Izposodite si petkovico „Stražo“, katera objavi izkaz padlih in ranjenih, pri kakem sosedu ali znancu, ki je na „Stražo“ naročen. Najboljše pa bo, če se tudi na „Stražo“ naročite! — Št. Peter nizje Maribora: Hvala za dopolnila pisma! Bomo porabil. Pozdrave! — Prijateljem, ki so nam vposlali zanimiva pisma vojakov z bojišča, se za njih prijaznost lepo zahvaljujemo. Prosimo, pošljite še nam nadalje kaj takega! Pozdrave!

Novi pridigar.

I. zvezek
je izsel.
Začenja s
se list ne bo pošiljal zavoljo kratkega časa.

Upravništvo: Pragersko (Štaj.)

če hočete

svoje izdatke skozi nekaj mesecov
skrčiti za par kron,
dobite

od nas pojasnilo glede nakupa
turške srečke. V najugodnejšem
slučaju Vam večji del prihranka
povrne, v srečnem slučaju pa za-
moreže že dne 1. decembra zadevi

4000.000 fr.

Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Vz. men malega otroka v oskrbo
na mesecjo plačo. Vprašanje pod
„Otrok št. 919“.

Dva učenca sprejme Jakob Udrik
kolar, Sv. Peter v Sav. dol. 915

Pekovski učenec se takoj sprejme
pri Ivanu Turčiu, pekovskemu
mojstru v Göstingu pri Gradi.

Trgovski stručnik, zmčen ob
deželnih jezikov, se sprejme v trgovini
z manufakturnim in spe-
cijalnim blagom, pri gosp. Liszt &
Brodnjak, Stridovar pri Ljutomeru

lščeta se dva ožnjena vozalka
do 45 let stara za Spodnje Kor-
ško, ki bi les vozila pri svoji hranii.
Za ženo je tudi stanovanje na raz-
polago in nekaj polja, da si more
eno kravo vzdružati. Plača po do-
govoru. Pogoj treznost. Oglasiti se
na upravnistvu p d „Dva voznika
št. 896.“

Lepo posestvo

se prostovoljno pruda tik ceste,
ketora pelje od Ponikve in sv.
Jurja ob juž. žel. na Celje in sicer
nova hiša, pripravna za gostilno,
s 3 sobami, obokane kleti, gospo-
darško poslopje z podom za mlati-
lje, hlev za dve govedi in svinjak,
vse v najboljšem novem stazu, z
opeko krito. Zemljišča je 7 oralov
že obsjano. Cena 8000 krov, za
trga se odšteje samo 800 krov,
ostanek je imetje posojilnice, ka-
tero

Najugodnejši vir za nakup šolskih predmetov ze trgovce in šole.

kakor za raznovrstni kancelijski, konceptni in strojepisni papir, svinčnike, peresa, peresnike, kameničke, tablice, radirke, črnilo, šolske torbice, barve, barvane svinčnike, kreda, gobice itd. se dobivajo najcenejše in v velikanski izberi pri tvrdki

Goričar Leskovšek
Celje

Lastna zaloge šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov in šolskih tiskovin.

Illustrirani cenik brezplačno na razpolago.

ČEVLJE

za moške ženske in otroke, kakor tudi usnjate gamašne in galošne najboljše kakovosti prodaja doma in razpošilja po najnižjih cenah veletrgovina

R. Stermecki v Celju št. 300

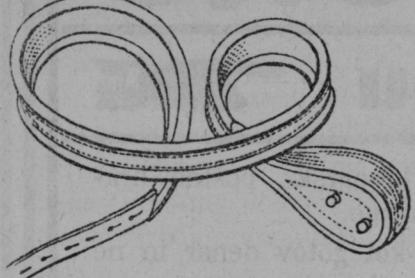
— Pišite po cenik. —

DENARJA

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom, doma v svojem kraju getevo 10 K na dan začužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor.

Jos. BATIC, Ilirska Bistrica 26
Kranjsko.

Kilne pase!

tudi za najhujše kile, trebušne obvezne (Bauchbinden), podlage za premakljive in ploske noge, suspensorije, vsakovrstne stroje proti skriviljenju trupla po zdravniškem predpisu. Umetne ude, roke, noge itd., izdeluje vse prav dobro in izvrstno po nizkih cenah staroznana tvrdka

Fr. PODGORŠEK,

bandazist in rokavičar, MARIBOR, Burggasse 7.

Proti

NALEZENJU

se moramo sedaj varovati tem bolj, ker sedaj nalezljive bolezni, na primer: škrlatinka, ošpice, koze, kolera, tifus nastopajo z zvišano močjo, zato

rabite

povsod, kjer se pojavijo take bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki ga morajo imeti pri vsaki hiši. Najpriljubljenejše razkužilo sedanjosti je nesporno

Lysoform

ki se brez vonja, nestrupen in ceno dobi v vsaki lekarni in drogeriji po 80 vin. Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, zato ga zdravniki priporočajo za razkuževanje pri bolniški postelji, za izmivanje ran, otekin, za antisepsične obvezne in za irigacijo. Komad stane 1 kruna.

Lysoformovo milo

je voljno toaletno milo, ki obsegajo 1% Lysoforma in učinkuje antisepsično in se lahko rabi za najbolj občutljivo kožo. Dela kožo mehko in voljno. Rabili boste zato zanaprej to izvrstno milo, saj ne navidec drago, v rabi pa tako varčno, ker milo dolgo traja. Komad stane 1 kruna.

Lysoform s poprovo meto

je močno antisepsična usina voda, ki takoj in zanesljivo odstrani duh iz ust ter zobe beli in konservira. Tudi pri katarih v vratu, kašlu in nahodu ga po zdravniški odredbi lahko rabite za grganje. Nekaj kapljic zadostuje na kozarco vode. Originalna steklenica stane 1 kruna 60 vinarjev.

Zanimivo knjigo z naslovom "Zdravje in desinfekcija" pošlje na željo gratis in franko kemik HUBMANN, Dunaj, XX., Petraschgassee 4.

Ne zastonj

ampak po nizki ceni dobite vse v domači trgovini

Ivan VESELIČ i. dr.
v Ormožu

katera priporoča vse potreščine za stavbe kako: cement, traverze, žičnate ograje itd. Vso želetino za kovače, mizerje itd. Veliko izbiro manufakturnega blaga, fine štofe (sukno) hlačnevine itd., najboljševrste blaga za ženske oble, svilnate robe itd. Vse špecerijo, najboljšo moko itd. po najnižji ceni. Nakupovanje zrata, suhih gob, jajc itd. Poštana, solidna postrežba. — Prosim, prepričajte se.

GOSTILNA z mesarijo v dobrznanih štajerskih toplicah se s 1. decembrom t. l. da v najem. — Nadaljnje pojasnila da Hranilnica in posojilnica na Dobrni pri Celju.

Štefan Kaufman

trgovec z telesem

v Radgoni

priporoča najboljše celino motike in lopate, dobre kose in srpe, pravo štajersko železo se dobri po najnižji ceni in solidni postrežbi. 178

Velika zaloga ur, dragocene, srebrne in optične stvari po vsaki ceni.

Tudi na obreke! Hlestrov cenik zaston. Gramofon od 20-200 K.

Niklasta remota-ura K 3-60

Pristna srebrna ura K 7-

Original omega ura K 24--

Kabinjska ura K 10--

Budilka, niklasta K 3--

Poročni prstani K 2--

Srebrne verižice K 3--

Vedeljna jamstva,

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in čalar

Maribor, Gospodska ulica 28

Kupujem zlatnino in srebro.

Zakaj

ne pišete takoj po najnovije vzorce in krasni cenik, kateri se Vam

dopošlje zaston in poštne prosto iz Prve Gorjenske razpoljalnice Ivan Savnik, Kranj 150.

Kuharica, dobra gospodinja se po novem letu sprejme v župnišče, pri

kterem je gospodarstvo. Ponudbe

skozi upravnštvo. 910

Samo Šolska ul. 5

MARIBOR

Udano podpisana tvrdka si usoja cenj. občinstvu priporočati svojo

trgovino vin iz Dalmacije

le Solska ulica štev. 5

ki prodaja izborna vina v sodčkah in steklenicah. Če se kupi vina od 5 l naprej, se dostavlja brezplačno. Vina od 56 l naprej iz moje kleti 10 odstotkov cene. Za pristnost in izvor vin prevzemam vsako odgovornost in plačam

1000 kron

vsakemu, ki mi dokaže, da vino, ki se prodaja v Solski ulici št. 5 ni pristno, nameno vino iz grozja.

Tvrdka F. Cvitančiča vdova Maribor pošiljaljica vina za člane c. in kr. armade. Člani armade imajo 8 odstotkov popusta.

Znano je,
da se kupi

pri staroznani domači zanesljivi trgovini ne samo po ceni ampak tudi prav dobro.

Sukneno blago (štofi za moške in dečke), Novomedno volno za ženske in dekleta, Najnovješte perlne blage za oblike in bluze, Platno belo in pisano za rajice in spodnje hlače, Blagó za pestelje in rjuhe, brez šiva in matrace, Rajice Izgotvilena vseh velikosti za moške in ženske, Predpasniki velika izbir, za prati in iz črnega atlasa, Zmraj novosti robev iz svile in za prati, kakor vse vrst blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih, zatorej pošljem na zahtevanje

ZASTONJ

vsakomur svojo bogato zbirko vzorcev na razpolago.

K. Worsche Maribor
Gospodska ul. D. (Herreg. D.)

Zahvala.

Pretužnega srca se zahvaljujem za prisrčno sočutje ob priliku smrti moje brezmejno ljubljene soproge

Marije Kvac,

poštarice in učiteljice ročnih del v Šmartnu v Rož. dol. pri Celju.

Velikanska udeležba od blizu in daleč, številni venci in šopki, mnogoštevni sočutni dopisi so mi v dokaa, kako je bila rajuja ljubljena in čislana ne le doma, ampak daleč izven Rožne doline.

Posebno pa izrekam iskreno zahvalo domačemu č. g. župniku Ozvatiču za vodstvo sprevoda in tolazilno pretresljivo nagrobnico, častiti duhovščini iz Vojnika in Galicije, vsem ljubim gospodom tovarišem in gdž. tovarišicam, posebno še gdž. Kokljč in Klemenčič, kakor vsem ljubim Rožnjedčanom, koji ste spremili k večnemu počitku mojo nepozabno, nad vse ljubljeno ženko.

Vsakemu posebej in vsem skupaj še enkrat mojo izkreno zahvalo!

Globokožalujoči Ivan Kvac.

Šmartno v Rož. dol. pri Celju, 9. nov. 1914.

Od štajerskega deželnega odbora.

Zastonj

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici Iv. **Savnik** Kranj 150

Neugajajoče se zamenja ali vrne denar.

**Razpošiljalnica
pohištva
K. Preis Maribor**
Stolni trg štev. 6.

Posebno ugoden nakup pohištva za spalnice iz mehkega lesa, lakirano od 90 K; spalnice, iz trtega lesa, politirano, od 160 K; spalnice v staronemškem slogu, moderne, od 240 K. Žimnice (vložki) K 9·50, mize K 10—, stoli K 2·50, močne postelje 14 K, šifonirane 24 K, kuhinjska kredenca 42 K, spalni divani (otomani) 31 K. Posebni oddelki za pohištva iz železa in medenine: otroške omrežne postelje od 16 K, postelje iz železa 12 K, železne omarnate postelje 24 K, umivalne mize 5 K, emajlirane postelje 40 K, postelje iz medenine in polmedenine od 60 K. Cena in izber brez konkurence, prost ogled, ilustrovani ceniki brezplačno in poštne prosto.

J. KOVACIČ, Radgona, Dolga ul. 100.

Velika zaloga steklenega (glaženega) in porcelanastega blaga, svetiljke, podobe, okvirje, ogledala. Steklarsko dela.

Točna postrežba!

Najnižje cene!

**Pozor! Cenj. kupovalci. Pozor!
Narodna trgovina
Alojz Brenčič, Ptuj**

nadi cenj. občinstvu

za jesensko in zimsko sezono

najnovejše barhente za bluze in obleke, veliko izbiro modnega lodna za ženske, kakor tudi za moške, še od najniže do najnovejše kvalitete, ledeni za obteke, pelerine in trepično blacevino. Raznovrstnega belega in pisanega platna za perilo, najnovejše svilene, vedenne in štikane robe. Prav tople štrikane srajce, spodnje hlače, nogavice, moške in ženske kakor tudi za otroke. Vsakovrstnega izgotovljenega blaga n. pr. hlače, bele in pisane srajce, predpasnike, ovratnike, zavratnice, manšete, dežnike ter sploh vse, kar v to stiče spada.

Za mnogoštevilni obisk se priporoča

**novi in domači trgovec
Alojz Brenčič v Ptaju**

Novo blago!

Nizke cene!

Postrežba in hitra postrežba!

Važno oznanilo.

Ker je začasa vojne malo denarja in mnogim ni mogoče niti najpotrebnejšega blaga za obleke ali perilo kupiti, se je odločil trgovec

J. N. Šoštarič, Maribor, Gosposka ulica št. 9

da bode prodajal blago veliko ceneje kakor poprej; n. pr. platno po 40, 45, 50 vin., parhet 36, 40, 45, 50, 56 vin., volneno blago težko za obleke po K 1—, 1·20, 1·50 itd. — Vzorci in ceniki se na zahtevo poštne prosto posljojo.

Novodobni Brdavs že zopet grozi domovini. Martin Krpan je že davnno pod zemljo; njegov potomec, podpisani Anton Krpan, pa še živi. Predno pa se poda nad Brdava, mora dokončati trgatev in speti starino. Da bo s to prej gotov, vabi vse prijatelje in neprrijatelje, znanee in neznanee, da mu pri tem delu pomagajo — na debelo in na drobno. Cena sramotno nizka — do kapljic se pa veselo vriska. Toči se v Slovenigradcu pod št. 38 — tam blizu slovenske šole.

849

Vdani

Anton Krpan.

Prva kranjska rapošiljateljska trgovina.

POSOJILNICA V MARIBORU
v lastni hiši v Narodnem domu

Obrestuje hranilne vloge na knjižice po $4\frac{1}{2}\%$ oziroma vloge proti odpovedi po $4\frac{3}{4}\%$, vloge v tekočem računu po $4\frac{1}{2}\%$ od dne do dne.

Poskuje na osebni kredit in na posestva.

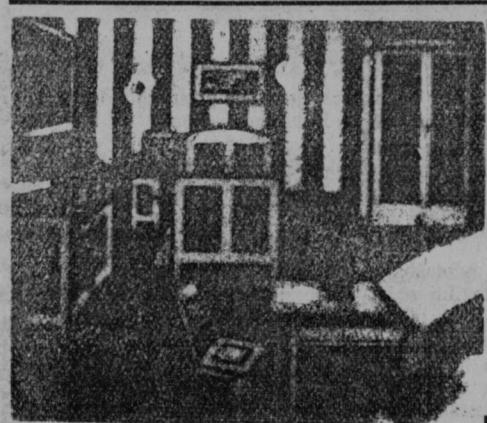
Eskomptuje menice ter otvarja kredite v tekočem računu trgovcem in obrtnikom.

Rezervni zaklad 358.794.75 kron

lastno premoženje zadruge 557.439.47 kron.

Triintrideseto npravno leto.

Manufaktурно trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj priporoča.

Ugodno kupite v trgovini

Spalne sobe od 150—1000 K, jedilne sobe od 150—1000 K otomane, divane, madrace, zagrinjala v različnih najnovejših slogih.

Razpošilja na vse strani!

E. ZELENKA

tapetarska in mizarška delavnica nasproti hotela Mohr Gosposka ulica 25, MARIBOR o. D.

pohištvo!

Zenini in neveste imajo popust!

Brez konkurence! — Prosti ogled!

PALMA

je zaželeni kaučuk-podpetnik